

Poštšina plačana pri pošti
8350 Dolenjske Toplice

Glasilo Občine
Dolenjske Toplice

številka
189

marec 2015
letnik 17/3

↓ iz vsebine

Zlata plaketa občine Milanu Šimuniču	3
»Moj delovnik je raznolik in pester«	8
Monografija ob 800. obletnici Dolenjskih Toplic	10

↓ beseda uredništva

Pred nami je april ali mali traven, četrti mesec v letu po gregorijanskem koledarju. Ime izhaja iz latinske besede aperire, ki pomeni »odpreti« in se verjetno nanaša na pomladno prebujanje in rast rastlin. Po drugi teoriji ime izhaja iz imena Apro (za Afrodito) oz. iz indoevropske besede apero, ki pomeni naslednji. Še ena zanimivost: april se vsako leto začne na isti dan v tednu kot julij, v prestopnih letih pa tudi na isti dan kot januar. Naj vas spomnimo tudi še na nekaj pomembnih dni v aprilu: 1. april je dan norcev, 2. april mednarodni dan knjig za otroke, 22. praznujemo dan Zemlje, dan kasneje svetovni dan knjige in avtorskih pravic, 27. aprila pa je slovenski državni praznik, dan boja proti okupatorju. Letos je praznik tudi 5. aprila, ko je velika noč, in 6. aprila velikonočni ponedeljek.

↓ nagradno vprašanje

V prejšnji številki Vrelca smo bralce in bralke spraševali: »Kako se imenuje hotel v Dolenjskih Toplicah, kjer je restavracija z znamenitim kristalnim lestencem?« Pravičen odgovor je seveda Kristal. Dve vstopnici za kopanje v Wellness centru Balnea prejme **Anton Fabijan, Ul. Maksa Henigmana 45, 8350 Dolenjske Toplice**. Novo nagradno vprašanje se glasi: **V Wellness centru Balnea v Termah Dolenjske Toplice izvajajo: a.) urološke posege ali b.) neinvazivne estetske posege?** Odgovore do 15. aprila 2015 pošljite na naslov: Občina Dolenjske Toplice, Sokolski trg 4, 8350 Dolenjske Toplice, s pripisom za Glasilo – nagradno vprašanje. Odgovoru obvezno pripišite tudi davčno številko, sicer nagrade ne bo možno izročiti. Nagrajenec(ka) bo objavljen(a) v naslednji številki.
Nagrada: 2x vstop v bazene v Wellness centru Balnea v Dolenjskih Toplicah. Nagrado poklanjajo Terme Dolenjske Toplice.

→ naslovnica: Pomladno prebujanje. Foto: Gašper Prešern

↓ kolofon

Kolofon
Glasilo izdaja Občina Dolenjske Toplice
Uredniški odbor: Mojca Kren, odgovorna urednica, uredniki Rosana Dular, Helena Kulovec, Primož Primec in Janez Šafar.
Priprava za tisk: Starling d.o.o., Vrhnika
Tisk: Tiskarna B & M Povše d.o.o., Ljubljana
Naklada: 1400 izvodov
Glasilo Občine Dolenjske Toplice je vpisano v razvid medijev Ministrstva za kulturo Republike Slovenije pod zaporedno številko 250.
Glasilo dostopno tudi na www.dolenjske-toplice.si.
Obvestilo uredniškega odbora: Zadnji rok za oddajo člankov je 20. v mesecu. Prispevke lahko pošljete na elektronski naslov: glasilo.dolenjske.toplice@gmail.com ali na naslov: Občina Dolenjske Toplice, Sokolski trg 4, 8350 Dolenjske Toplice, s pripisom Za Glasilo. Za prispevke, ki bodo na gornja naslova prispeli kasneje, uredništvo ne more jamčiti, da bodo objavljeni v tekočem izvodu glasila.
Uredništvo si pridržuje pravico do preoblikovanja besedil v vsebinsko in oblikovno primerne članke.

Spletna skupnost Dolenjske Toplice MojaObčina.si

MOJAOBČINA.SI

Pokažite sosеду svoje uspehe

Vsi, ki ste kakorkoli aktivni v Dolenjskih Toplicah, veste, kako pomembno je, da se predstavite v lokalnem in širšem okolju. Večina ljudi danes bere aktualne novice na spletu, kjer pa se novice lokalnega značaja hitro izgubijo.

Aprila bo občina Dolenjske Toplice v sodelovanju s podjetjem PriMS d. o. o. odprla nov medijski kanal MojaObčina.si, ki doseže splet, mobilne telefone, družabna omrežja in še kaj. Na enem mestu so zbrane najbolj zanimive novice iz občine Dolenjske Toplice. Sodelujete lahko vsi zainteresirani, za vse aktivne v občini Dolenjske Toplice pa je to brezplačno!

Cilj spletne skupnosti je nuditi vsem občanom in občankam najbolj sveže in ažurne lokalne novice iz občine Dolenjske Toplice. Spremljali jih bodo bralci od blizu in daleč, zato vabljeni vsi, da se pridružite pri soustvarjanju in postanete del te skupnosti.

Na spletnem naslovu www.mojaobcina.si/dolenjske-toplice boste lahko organizacije objavljale napovedi dogodkov in informacije o svojem delovanju ter svoje informacije predstavile skozi predstavitevno vizitko. Vsi obiskovalci spletnega portala se bodo lahko naročili tudi na prejemanje brezplačnih tedenskih e-novic in e-novic posameznih organizacij.

Delavnica: Učinkovito spletno komuniciranje!

Da bi se vsi naučili, kako uporabljati orodja, pripravljamo brezplačno izobraževalno delavnico. Tam bo predstavljeno, kako lahko prek povezovanja na spletni strani www.mojaobcina.si učinkovito komunicirate in predstavite sebe in svojo dejavnost občanom in tudi občanom sosednjih občin.

Znanje, pridobljeno na delavnici, vam bo pomagalo do:

- večje prepoznavnosti vašega društva ali podjetja,
- povečanja obiska vaše spletne in/ali Facebook strani,
- povečanja članstva oziroma strank,
- boljšega stika s člani in oboževalci prek e-novic.

Povabljeni, da si ogledate spletno stran www.mojaobcina.si in se prepričate, da je v 60 občinah že obrodila sadove.

Vas torej zanima, kako oblikovati novice/dogodke, katere medijske kanale (Facebook, Twitter ...) izbrati ter kako se lahko pridružite spletni lokalni skupnosti Občine Dolenjske Toplice?

Prijavite se na brezplačno delavnico in izvedeli boste pet korakov do popolne obveščenosti lokalne skupnosti!

Delavnica bo:

v četrtek, 9. aprila 2015, ob 17. uri v prostorih Osnovne šole Dolenjske Toplice (Pionirska cesta 35, 8350 Dolenjske Toplice).

Zaradi omejenega števila prostih mest je treba udeležbo potrditi do 7. aprila 2015 na e-naslov delavnice@mojaobcina.si ali na telefonsko številko 01 620 88 09.

Obvestilo uredništva

Uredniški odbor in občinska uprava k temu dodajata še to, da bo v prihodnje članke in gradiva za objavo možno posredovati izključno prek tega portala.

Zlata plaketa občine
Milanu Šimuniču

MOJCA KREN

ROK NOSE

► Milan Šimunič je iz rok župana Jožeta Muhiča in Primoža Primca prejel zlato plaketo občine.

Na prireditvi Športnik leta 2014 so vnovič nagradili najboljše športnike v občini Dolenjske Toplice. Lokostrellec **Marko Berus** je drugič (prvič leta 2012) postal najboljši športnik leta, priznanje za najboljšo športnico je dobila atletinja **Mersiha Kazić**, najboljši kolektiv pa je tretjič zapored Športno društvo Dolenjske Toplice.

Berus se je lani izkazal z 2. mestom na državnem prvenstvu v poljskem lokostrelstvu v Podzemlju, bil je član slovenske reprezentance na svetovnem prvenstvu v poljskem lokostrelstvu v Zagrebu z golim lokom, zmagal je na državnem prvenstvu v dvorani ter bil zmagovalac slovenskega pokala v dvorani in poljskem lokostrelstvu. Kazićeva je prepričala z zmago v skoku v daljino in 2. mestom v troskoku na državnem dvoranskem prvenstvu v Celju, zmago v skoku v daljino in 2. mestom v troskoku na ekipnem državnem prvenstvu v Novem mestu ter 2. mestom v troskoku na državnem članskem prvenstvu v Celju. V športnem društvu so si lani prislužili 1. mesto v skoku v daljino na državnem srednješolskem prvenstvu v Domžalah, v skoku v daljino na državnem dvoranskem prvenstvu v Celju, v skoku v daljino na ekipnem državnem prvenstvu v Novem mestu, 2. mesto v troskoku na državnem članskem prvenstvu v Celju in zabeležili tri nastope za mladinsko državno reprezentanco.

Zlato plaketo občine pa je za uspešno delo izjemnega pomena za občino dobil **Milan Šimunič**, predsednik športnega društva. Šimunič je v svoji karieri zabeležil številne uspehe – že leta 1968 je postal slovenski šolski prvak v skoku v daljino in bil s svojo atletsko ekipo še nosilec srebrne medalje. Osvojil je več kot 40 naslovov prvaka Slovenije in to v troskoku, skoku v daljino, teku na 60 m in štafeti 4x100 m. Lahko bi rekli, da je rekord Slovenije v troskoku njegov že 26 let. 13 let je bil rekorder sam, zadnjih 13 let pa je rekorder sin Boštjan, ki je to seveda postal pod njegovim trenerskim vodstvom. Imel je tudi slovenski rekord v skoku v daljino in troskoku v dvorani ter naslov balkanskega prvaka z reprezentanco Jugoslavije. Jugoslovanska prvenstva so mu prinesla pet medalj, ki so bile za slovenske atlete takrat bolj izjema kot pravilo. Za seboj ima tudi sedem nastopov za reprezentanco Jugoslavije. Številne zmage in odlične rezultate na različnih tekmovanjih pod njegovim vodstvom so in še dosegajo številni atleti in atletinje, njegov sin se je leta 2004 celo uvrstil na olimpijske igre.

Perspektivna športnika

Naj perspektivna športnika sta postala **Luka Brulc** iz Plesnega društva Pan, ki je lani zmagal v pokalu Slovenije za sezono 2014, bil drugi na državnem prvenstvu, osmi na svetovnem pokalu v Sočiju in četrti na svetovni lestvici, ter **Tina Guštin** iz Športnega društva Dolenjske Toplice, ki je bila tretja v troskoku na atletskem pokalu Slovenije za

► Prejemniki priznanj (od leve proti desni): Matevž Cimermančič, Špela Pečjak, Tina Guštin, Milan Šimunič, Mersiha Kazić, Marko Berus in Luka Brulc.

mladince v Ljubljani, nastopila je v mladinski državni reprezentanci na peterboju Češke, Hrvaške, Madžarske, Slovaške in Slovenije v Slovenj Gradcu, bila tretja na prvenstvu Slovenije za mladince v Mariboru, druga na področnem prvenstvu v skoku v daljino v Novem mestu in šesta v troskoku na mednarodnem mitingu v Ljubljani.

Predloge za izbor najboljših so podala športna društva, ki delujejo v občini, nato pa je o nagradjenih odločala petčlanska komisija, ki jo je imenoval župan. »Tudi letos smo imeli težko nalogo in glede na izdelan pravilnik o podelitvi priznanj športnikom smo se odločili, komu podelimo priznanja,« je dejal **Primož Primec**, predsednik komisije za priznanja športnikom in dodal, da so najbolj upoštevali rezultate, ki so jih športniki dosegali na tekmovanjih.

Dobitniki bronastih Bloudkovih značk

Jaka Gorenc je od leta 1995 član KPL Kanja. Kot 14-letni fantič je z očetom hodil na tekmovanja jadralnih padalcev, ki so takrat potekala v glavnem po Sloveniji. Komaj je dočakal, da je s 16 leti tudi sam opravil začetni tečaj za pilota jadralnega padala. Na vsako tekmovanje prvega svetovnega ranga, ki se ga udeleži, se maksimalno pripravi, zato se vselej vrne s kolajno, najsi bo v ekipni ali posamični konkurenci. Največje posamične uspehe je dosegel kot svetovni, evropski in državni prvak ter zmagovalac svetovnega pokala. Uspešno je opravil izpit za učitelja letenja z jadralnim padalom. S svojim znanjem in vnemo v klubu skrbi, da prihajajo novi rodovi pilotov, ki bodo poskrbeli, da se bo 20-letna tradicija jadralnega padalstva v Dolenjskih Toplicah nadaljevala.

Albert Gimpelj je Bloudkovo značko dobil za 15 let vestnega dela v Lokostrelskem klubu Dolenjske Toplice. Vedno je pripravljen ponuditi pomoč pri organizaciji domačih 3D tekem ter razvoju in izdelavi lokostrelske opreme. Pozitivno vpliva na lokostrelce mlajše generacije. Dosegel je tudi 1. mesto v ekipnem delu državnega prvenstva v disciplini 3D z dolгим lokom.

Bojan Brulc v lokostrelstvu deluje že skoraj 20 let. Začel je v klubu Varing, sedaj pa že 15 let dela v domačem klubu in je tudi eden od soustanoviteljev. Udeležil se je tekmovanj najvišjega ranga – Gran Prix. Zadnjih 10 let je zelo aktiven pri razvoju mladih lokostrelcev. Vodi šolski krožek lokostrelstva in redno vadbo šolskih otrok.

Podelili še šest priznanj

Vid Klančičar je dobil priznanje za pet let dela v športu na področju šahovske dejavnosti, podelili pa so še pet priznanj mladim športnikom. Prejeli so jih **Nika Potočar**, **Maša Avsenik**, **Matevž Cimermančič**, **Špela Pečjak** in **Gasper Pršina**.

Za kulturni utrip sta na prireditvi, ki jo je povezoval **Uroš Mavsar**, poskrbeli **Tina Debevec** in **Matic Plemenitaš**.

► Topliško športno društvo se lahko pohvali s tremi naslovi najkolektiva v občini.

10 LET DPŽ DOLENJSKE TOPLICE

Ko zadiši po odličnem domačem pecivu

MOJCA KREN

ROK NOSE

▼ Župan je ženam podelil zahvalo.

▼ Cilka Pršina, Angelca Matkovič in Marija Šuštaršič

Piškot, potice, zavitki, šarklji in še marsikaj drugega je zaščitni znak članic in članov Društva podeželskih žena (DPŽ) Dolenjske Toplice, ki so gotovo med bolj prepoznavnimi v občini. Praktično namreč ni prireditve, kjer ne bi žene poskrbele za peko peciva in pogostitev. Konec februarja pa so tudi same pripravile slavnostni dogodek – praznovale so namreč 10-letnico delovanja.

Zametki društva segajo daleč nazaj, ko so bile članice združene v aktiv kmečkih žena, kasneje so ustanavljali sekcije in topliške članice so bile že takrat precej številčna sekcija znotraj Društva podeželskih žena Novo mesto. Veliko zaslug za uspešno delo Topličank, ki jih je bilo takrat od vseh sekcij največ, ima zagotovo **Cilka Pršina**, ki je veliko vlogo odigrala tudi pri osamosvojitvi društva. Članice so namreč spoznale, da gredo vsa sredstva v matično društvo v Novo mesto, zato so se odločile odcepiti. Novembra 2004 so imele uvodni sestanek v gasilskem domu, takrat je Pršinova pripravila tudi statut in začele so pisati zgodovino svojega društva. Vodenje je prevzela **Angelca Matkovič**, ki je bila predsednica dva mandata, marca 2013 pa je vajeti prevzela **Marija Šuštaršič**, ki društvo vodi tudi danes.

Članice so bile ves ta čas zelo aktivne, najbolj pa so znane po svojih razstavah velikonočnih jedi ter razstavah in ocenjevanjih jabolčnih zavitkov v okviru Praznika topliškega jabolka, ki so vsako leto bogatejše, lepše in prava paša za oči. Prve razstave velikonočnih jedi so pripravile že pred ustanovitvijo društva (letošnja je bila namreč že 12., več o njej pa v prihodnji številki Vrelca), takrat še v prostorih župnišča, potem v zdravilišču in tudi pod šotorom na Balnei in so se morale kar znajti, da je vse potekalo kot mora. Danes imajo za to priložnost lep prostor – avlo domačega KKC-ja. Kakovost izdelkov, razstav je vsako leto boljša, vsakokrat svoje delo še nadgradijo, tako so v peko že vnesle različne danes ponovno obujene načine in sestavine, nadejajo pa se tudi, da bi ocenjevanje jabolčnih zavitkov postavile na državno raven, načrte razkrije sedanja predsednica društva. »Naš cilj je ohranjati kulturno izročilo in pripravljati hrano iz naše okolice, ohranjati stare recepte ter obuditi stare in bolj zdrave jedi.« Zato so si za naslednjih deset let začrtale izdajo druge knjige receptov - izvodi prve so že pošli - dobrote topliške doline še naprej predstavljati zunaj meja občine, še letos pa želijo obnoviti nekdanje uspešne in dobro obiskane delavnice, da bi svoje znanje še nadgradile.

Leta 2007 so društvo obogatili – ugotovile so namreč, da rade pojejo in plešejo – s folklorno skupino in skupino ljudskih pevk, ki se danes imenujejo Ljudske pevke Rožce DPŽ Dolenjske Toplice. Obe skupini sta prepoznavni v domači občini in tudi širše. Na letošnjem ob-

čem zboru 30. januarja so ustanovile še dramsko sekcijo, ki se je prvič uspešno predstavila prav na prireditvi ob 10-letnici.

Članice in člani (vseh skupaj jih je danes 106, od tega pet članov) so leta 2009 za svoje delo prejeli najvišje občinsko priznanje, grb Občine Dolenjske Toplice, ob 10-letnici pa jim je župan **Jože Muhič** podelil zahvalo občine za nesebičen prispevek k promociji domačega kraja in domače občine ter pomoč v 10 letih od ustanovitve, prejele pa so tudi priznanje Zveze kmetov Slovenije za 10 let delovanja. Njihovo delo sta na prireditvi pohvalili **Irena Ule**, predsednica Zveze kmetov Slovenije, in **Tanja Strniša**, državna sekretarka na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je izrazila tudi željo, da bi postala njihova podpora članica. Na prireditvi so se sicer članice zahvalile vsem trem dosedanjim predsednicam, kulturni program pa so obogatile njihove folklorna skupina, dramska sekcija in Rožce ter Društvo kmetov, žena in deklet na podeželju Izlake – Mlinše – Kolovrat – pevka skupina Klasek s citrarkama Tanjo in Ireno.

V preteklosti so imele tudi nekaj težav s prostori, na začetku svojega sploh niso imele, nato so ga dobile v prostorih nekdanje občine, kjer so morale vse pecivo, ki ga, na primer, za razstave ni malo, nositi po stopnicah, zdaj pa so nekaj mesecev v prostorih nekdanjega krajevnega urada, kjer so si prostor večinoma opremile same. Zadovoljne so, bi jim pa veliko pomenil prostor v nekdanji Sitarjevi hiši, saj bi bile tako blizu prireditvenemu prostoru, pravi Šuštaršičeva. Ogromno pa jim pomeni podpora donatorjev, le s sredstvi z razpisa in članarine bi namreč težko shajale.

▼ Na prireditvi ob 10-letnici se je prvič predstavila dramska skupina društva.

Kdo sedi v občinskem svetu?

MOJCA KREN

ARHIV MIŠELA GORŠETA

V marčevski številki je na vrsti predstavitev tretjega svetnika. Mišel Gorše je eden tistih, ki imajo že nekaj več izkušenj s svetniškimi klopmi, saj je v njih sedel že v prejšnjem mandatu. Takrat kot član Zaresa, ki je poniknil, vsi člani in pokrajinsko vodstvo je izstopilo, zato je poiskal drugo priložnost. Najbolj blizu mu je bila, pravi, Stranka Mira Cerarja oziroma po novem Stranka modernega centra (SMC), v katero se je včlanil takoj po ustanovitvi in je tudi član Lokalnega odbora SMC Novo mesto.

MIŠEL GORŠE

»Ni mi vseeno, kaj se dogaja z našo dolino!«

Mišel Gorše, doma iz Meniške vasi, je obul čevlje starega očeta, vsaj kar se službene poti tiče. Njegov ded je bil namreč dacar v topliški dolini, tudi sam pa je na Finančni upravi RS, kot se sedaj imenuje oziroma sta vanjo združeni nekdanji Davčna uprava RS in Carinska uprava RS, zaposlen že več kot dve desetletji. V Finančnem uradu Novo mesto je finančni izterjevalec ali po domače dacar, kar v današnjih časih najbrž ni ravno najbolj hvaležna služba.

Sicer pa je še član odbora za družbene dejavnosti občinskega sveta, podpredsednik krajevnega združenja borcev za vrednote NOB, v službi sindikalist, sodnik porotnik na sodišču, član okrajne volilne komisije in še bi se kaj našlo. V največje veselje mu je 16-mesečna hči Ela, sicer pa v prostem času še vedno rad sede na kolo, smuča ter se odpravi na krajši izlet ali počitnice z družino.

»Občinski svet se je zelo prevetрил, ostali smo samo trije "stari svetniki" in tudi nisem več med najmlajšimi. Župan si je zamislil "veliko koalicijo" z vsemi svetniki ter usklajevalne sestanke in seje pred sejami odborov in sejo občinskega sveta, kjer naj bi se predhodno uskladjali o vsem, vendar se je že na prvem glasovanju pokazalo, da le ni vse tako enostavno,« pravi Gorše in dodaja, da ga je zmotilo, da določeni svetniki glasujejo s figo v žepu. »Tak način mi ni všeč, če si "možak", povej, kaj ni v redu že na usklajevanju.« Želi si, da bi v občinskem svetu našli skupno nit in delovali samo v dobrobit občanov, da bo skupen jutri lepši. »Zavzemam se za vse občane, poskušam opozarjati župana in občinsko upravo na stvari, ki bi se jih dalo izboljšati, poenostaviti, privarčevati,« pravi in dodaja, da ga lahko občani vedno opozorijo na težave, da bodo skupaj poskušali najti rešitev. »Ni mi namreč vseeno, kaj se dogaja z našo dolino.« Ravno zato se je, ko je razmišljal o ponovni kandidaturi za svetnika, tudi odločil zanjo.

Še vedno, kot pred nekaj leti, ko smo v glasilu predstavljali prejšnjo sestavo občinskega sveta, je prepričan, da se, kljub temu da so Dolenjske Toplice sinonim za turizem, ne sme pozabiti na ostalo gospodarstvo, podjetnike in družbo. »Pozornost je treba posvetiti tudi kmetom in pridelavi biološke hrane, starejšim občanom, ki si želijo dostojno preživeti pokoj, in mladim, ki iščejo svoj prostor.« Sam se namreč še dobro spominja svojih mladostniških dni, ko je v rock skupini igral bobne (podobno kot njegov oče), ko se je za mlade v dolini dogajalo več, kot se danes.

Nov list v turistični ponudbi?

PRIMOŽ PRIMEC, vodja TIC-a

Posvet s ponudniki turističnih in gostinskih storitev v občini Dolenjske Toplice

V iskanju poti k čim boljši turistični ponudbi in prepoznavnosti Dolenjskih Toplic smo skupaj s termami ugotovili, da v času, ko je TIC zaprt, turisti zelo težko pridejo do kakršnih koli informacij. Na sestanku vodstev občine in term, na katerem so bili prisotni župan **Jože Muhič** in **Rado Javornik**, direktor občinske uprave, ter **Go-razd Šošter**, namestnik direktorja term, in **Andrej Božič**, vodja področja hotelirstva skupine Terme Krka, so sklenili, da bodo vse potrebne informacije o sobodajalcih, gostinski ponudbi in druge podatke turistom posredovali tudi na recepciji zdravilišča.

V ta namen bo organizirana okrogla miza oziroma posvet s ponudniki turističnih in gostinskih storitev v občini Dolenjske Toplice **v sredo, 15. aprila 2015, ob 15. uri** v dvorani Fontana hotela Balnea.

Že sedaj vabimo vse zainteresirane ponudnike, da s seboj prinesejo brošure za zagotovitev svoje promocije v hotelu Balnea.

Občinska čistilna akcija 2015

PRIMOŽ PRIMEC, vodja občinske čistilne akcije

Letošnja občinska čistilna akcija bo **v soboto, 11. aprila 2015**, in sicer po občini Dolenjske Toplice. Začetek bo **ob 9. uri** na ploščadi pred KKC-jem Dolenjske Toplice, kjer bomo določili lokacije čiščenja za tiste, ki je še nimajo (to velja predvsem za posameznike). Pred začetkom akcije bodo vsi prejeli vse potrebne rekvizite za čiščenje (rokavice, vrečke).

Zaključek akcije bo na istem mestu ob 12. uri, ko bo organizirana malica za vse udeležence.

Obisk avstrijskega veleposlanika

PRIMOŽ PRIMEC, vodja TIC-a

Občino Dolenjske Toplice je 20. marca obiskal avstrijski veleposlanik njegova ekscelenca **dr. Clemens Koja** s svojo ekipo. Na topliški občini smo ga sprejeli **Jože Muhič**, župan Občine Dolenjske Toplice, **Rado Javornik**, direktor občinske uprave, in **Primož Primec**, vodja TIC-a. Župan je gostu predstavil delovanje občine, veleposlanik pa namero svojega obiska v Dolenjskih Toplicah. Pogovarjali so se tudi o možnosti sodelovanja v prihodnosti, še posebej na področju ohranjanja kočevarske kulturne dediščine. Ob tej priložnosti se je veleposlanik vpisal tudi v zlato knjigo Občine Dolenjske Toplice.

Obisk je ekipa, ki sta jo sestavljali še **mag. Marie-Thérèse Hermges**, vodja kulturnega foruma, ter svetovalka **Karin Hojker**, z gostiteljem nadaljevala na Pajkežu, kjer je vse zbrane sprejel **August Gril**, predsednik Društva Kočevarjev staroselcev. Sledil je še ogled kulturnega doma društva v Občicah.

Ker pa je veleposlanik, po izobrazbi teolog, filozof in pravnik, velik ljubitelj sakralne dediščine, smo se sprehodili še skozi Kočevske Poljane. Z velikim navdušenjem si je ogledal župnijsko cerkev sv. Andreja apostola. Posebej zanimiva so mu bila vitražna okna ter križev pot z napismi v nemščini. Vpisal se je tudi v spominsko knjigo cerkve.

Obenem smo mu predstavili dva projekta, ki se ju letos lotevamo: obnavljanje objektov iz registra nepremične kulturne dediščine in organizacijo Dni kočevarske kulture, ki bodo sredi septembra tudi v Kočevskih Poljanah. Na veleposlaništvu so oba projekta načelno podprli.

Ob koncu je sledil še ogled Hudičevega turna in razvalin gradu Soteska. Veleposlanik je namreč tudi družinski prijatelj potomcev Aueršpergov in ljubitelj dobre glasbe ter se bo v prihodnje z veseljem udeležil koncertov, ki jih bomo organizirali v Soteski.

Severina v Dolenjskih Toplicah

PRIMOŽ PRIMEC

Z veseljem sporočamo, da nam je uspelo v Dolenjske Toplice privabiti eno največjih glasbenih zvezd Balkana. V sklopu letošnjih poletnih glasbenih večerov bo namreč nastopila največja zvezda hrvaške estrade **Severina**.

Ker pa je bil honorar omenjene pevke precej visok, bomo sredstva za plačilo honorarja pokrili tudi s prodajo zgoščenk na koncertu ter DVD-jev njenega »žgečkljivega« filmčka, ki je pred leti obnorel Hrvaško in tudi Slovenijo.

Za pripravo na ta koncert je Severina že obiskala Dolenjske Toplice. Ogledala si je lokacijo koncerta, sprejel pa jo je tudi župan Občine Dolenjske Toplice **Jože Muhič**. S tega sprejema je tudi ta fotografija.

Bralcem in bralkam Vrelca
želimo blagoslovljene velikonočne praznike
in
čestitamo ob dnevu boja proti okupatorju.

UREDNIŠKI ODBOR

Požar v stanovanjski stavbi Ob Sušici

PRIMOŽ ŽLAK, občinski gasilski poveljnik Dolenjske Toplice

V lepem sončnem jutru 5. marca so nas ob 8.34 z Regijskega centra za obveščanje Novo mesto obvestili o požaru na objektu Ob Sušici. Po takojšnjem alarmiranju smo štirje gasilci iz PGD Dolenjske Toplice po šestih minutah prvi prispeli na kraj požara. Opazili smo, da gori balkonsko ostrešje stavbe. Prvi standardni operativni postopek oziroma ukrep je bil gašenje ostrešja balkona, ko se je izkazalo, da je bil v tistem času požar že popolnoma razvit v celotnem podstrešju, v tistem hipu je zajel celotno podstrešno izolacijo. Ob prihodu gasilcev iz Gasilsko-reševalnega centra Novo mesto smo vodenje predali njihovemu vodji izmene.

Na mestu dogodka je bilo opaženo, da je bil ob prihodu prvih gasilcev zaradi neugodnih vremenskih razmer, vseskozi je namreč pihalo, požar že popolnoma razvit.

Posredovanje gasilcev je bilo zelo hitro; zato bi se zahvalil vsem, ki so na kraj nesreče prihiteli z bližnjih delovnih mest in požrtvovalno prišli za ročnike cevi in gasili ostrešje ter ostalim občanom in občankam, ki so po svojih močeh pomagali pri razkritju strehe in sanaciji pogo-relega pohištva in ostrešja.

Zahvala tudi Občini Dolenjske Toplice za hitro koordinacijo za prehrano gasilcev, Termam Krka, PE Dolenjske Toplice, za sodelovanje pri izvedbi obvoza ceste (zaradi požara sta bili do 18. ure zaprti cesti Dolenjske Toplice-Podturn in Dolenjske Toplice-Uršna sela) ter pravo hrane za gasilce, Gostišču Kolesar za organizacijo prehrane in vsem ostalim podjetnikom, ki so tako ali drugače pomagali pri izvedbi sanacije požara.

Gasilska intervencija je bila ena večjih v zadnjih nekaj letih, saj nam je pri gašenju »ponagajal« veter. Postopki gašenja in sanacije so trajali do približno 18. ure, čez noč (do 6. ure) pa so gasilci iz PGD Dolenjske Toplice postavili požarno stražo. Skupaj z izmenami je sodelovalo 53 gasilcev z 10 gasilskimi vozili - GRC Novo mesto ter PGD Dolenjske Toplice, Dobindol, Soteska in Podturn. Uničeno je mansardno stanovanje in okoli 300 kvadratnih metrov strehe.

Zahvala za pomoč v nesreči

DRUŽINI ŠEBENIK IN IVEKOVIČ

V četrtek, 5. marca, je naši družini, Šebenik in Iveković, doletela velika in huda nesreča.

Najin dom, dom Štefana in Alme, je v celoti uničil hud požar. Ostala sva tako rekoč »brezdomca«. Vsi štirje smo bili zelo prizadeti in strti. Vendar ne za dolgo, saj smo v neizmerni požrtvovalnosti gasilcev, ki so se kar 12 ur borili z ognjem, in ob pomoči vseh sosedov in drugih ljudi, ki so takoj prišli in nudili vsakršno pomoč, ugotovili, da v tej nesreči nismo sami in da vsi sočustvujete in delite žalost z nami. Vsi ste nam s svojo prisotnostjo in dejanji takoj vplivali pozitivno energijo in moč.

Zato se želimo zahvaliti vsem, ki ste bili ob nas in ste še vedno. Mislimo, da ne moremo opisati hvaležnosti, ki je v nas, zato lahko rečemo samo hvala, hvala, tisočkrat hvala. Tudi zaradi vseh vas bo nov dom zgrajen, kajti vsa vaša pomoč v najrazličnejših oblikah - moralna, pomoč pri pospravljanju pogorišča, pri svetovanju, finančna, v hrani - nam vsem daje energijo in polet, kajti v tej nesreči smo ugotovili, da imamo veliko prijateljev in dobrih ljudi, ki nam stojijo ob strani.

Na koncu želimo vseeno izpostaviti nekaj imen, brez katerih bi bilo vse težje, kot je bilo.

To so: družina Bobnar z mamo Anico, vsi bližnji sosedje in vsa ulica, podjetje Kramaršič in njihovi delavci, ki so bliskovito postavili in prekrili streho, gostilna Kolesar, Spar iz Novega mesta, sodelavci in prijatelji ter znanci.

Dragi gospod župan!

NEVA ŽELEZNIK

Večkrat lahko slišimo slovenske politike tarnati, še posebej tiste na lokalni ravni, da so njihovi občani čedalje bolj apatični, da se, četudi imajo možnost, na sestankih ne oglašajo več, ne s kritikami, kaj šele s predlogi. Zakaj je tako? Ljudje - nam novinarjem - pogosto povedo, da jih, tudi če kaj rečejo, navadno nihče ne upošteva. Hkrati pa se bojijo, da bodo izpostavljeni javni kritiki in besedam, da niso dobronamerni, verodostojni itd. Zato Topličani, tako mi vsaj pravijo, nočejo sodelovati v rubriki Topliško kritično oko, čeprav jih v njihovem kraju marsikaj moti. Ker sem pri roki, me, profesionalno novinarko, navedeno na marsikaj, tudi na nizke udarce, prosijo, če zapišem to in ono. Vse to počnem brezplačno, ker si želim, da bi bile Toplice lepše, bolj urejene ter domačinom in turistom bolj prijazne, vi pa za svoje delo prejimate plačilo. Torej smemo od topliške občine pričakovati konkretna dejanja in izboljšave, ki jih je bilo tudi kar nekaj, priznam. Prepričana pa sem, da užaljenost ni na mestu.

Pa še glede mostu. Dejstvo je, da je most čez Sušico ozek. In stroka? Tudi ta, ne le politika, bi morala delati in služiti ljudem! Torej bi morali misliti tudi na vse tiste, ki so priklenjeni na invalidske vozičke in se po obstoječem pločniku ne morejo peljati. O njihovi vsesplošni vključenosti, če morda ne veste, v vse pore življenja že leta govorijo v EU.

Ansambel Topliška pomlad z novo skladbo

Domači ansambel Topliška pomlad, ki ga sestavljajo **Valentina Fink, Anže Fink, Uroš Mavsar in Aljaž Fink**, je marca izdal novo skladbo z naslovom Račke. Gre za prvo priredbo svetovno znane pesmi v njihovi izvedbi. Pesem je dostopna tudi na družabnem kanalu YouTube.

Javni poziv za sofinanciranje promocijskih vsebin

OBČINSKA UPRAVA

Občina Dolenjske Toplice ima v okviru proračunov za leti 2015 in 2016 predvideno postavko za sofinanciranje promocijskih vsebin. Na spletni strani www.dolenjske-toplice.si, zavihek RAZPISI, bo 1. aprila 2015 objavljen javni poziv za sofinanciranje teh vsebin. Prosimo vsa zainteresirana društva, podjetja in posameznike, da si javni poziv ogledajo in v skladu s pogoji podajo prijavo, saj bo poziv odprt do porabe sredstev.

25 LET AVTOPREVOZNIŠTVA ANTONA GORŠETA »Moj delovnik je raznolik in pester«

MOJCA KREN

Začetki 90. let 20. stoletja so bili precej pestri. Tudi za Antona Goršeta z Gorenjega Gradišča, ki je takrat čez noč skoraj ostal brez dela. Kot voznik tovornjaka se je odločil za lastno podjetje, ki danes uspešno deluje že 25 let.

Manjši rabljen tovornjak, ki mu je služil na začetku njegove poti, so skozi leta zamenjali večji, novi. Tudi danes vsake toliko časa v vozni park (parkiranega ima pri nekdanjih Gorjancih) doda nov tovornjak, odslužene pa izloči. V podjetju je sedem zaposlenih, tudi njegova družina: žena in oba sinova. Sam danes sicer ne vozi več, ampak skrbi za logistiko, ki je pomemben del posla. Tako se večkrat odpravi v Srbijo, kamor za različne naročnike tudi vozijo. Predvsem v zadnjem obdobju je logistika postala zelo pomembna: kdaj bo kdo peljal kam, kamioni morajo biti ves čas polni, ne smejo stati, zaposleni morajo pravočasno dobiti plače, dokumenti morajo biti urejeni, razlaga. V spominu pa mu bodo zagotovo ostali časi, ko je v Srbijo vozil tudi med bombardiranjem Nata. Tako je bil tam 23. aprila 1999. »Tovornjak je bil na mostu, jaz pa pod njim in smo čakali, da bo najhuje mimo,« razlaga. Čeprav je bilo nevarno, je bilo treba iti. Treba je bilo preživeti.

S prevozništvom se ukvarjate že od začetka. Kako se je vaša pot spreminjala skozi leta?

V 25 letih je bilo kar nekaj vzponov in tudi padcev, vendar je pomembno, da sem tudi v »padcih«, če lahko temu sploh tako rečem, vedno skušal najti nekaj pozitivnega in sem se iz njih vedno tudi kaj naučil. Na največji preizkušnji sem bil ob razpadu Jugoslavije in spet na začetku gospodarske krize. Vendar sem obe preizkušnji obrnil sebi v prid. V času krize sem število zaposlenih ter število opravljenih prevozov le še povečal. V letu 2014 se je v podjetju zaposlil tudi mlajši sin, ki se po opravljenem študiju ni uspel zaposliti v svoji stroki.

Danes imate v podjetju sedem zaposlenih, ukvarjate pa se tudi z logistiko. Kako zahtevno je vaše delo, kakšen je vaš dan?

Nimam delovnika od 8. do 16. ure. V prevozništvu moraš biti na razpolago 24 ur na dan, sedem dni v tednu. Najprej, da najdem primeren tovor, nato da organiziram vozilo in je to ob dogovorjenem času na nakladanju/razkladanju, kar mi včasih pobere veliko energije, saj gre za minute, da je vozilo pravočasno na nakladu ali razkladu. Nato pa še občasne težave na poti, gneča na meji, zapore na cesti itd. Potrebna je velika mera organizacije, opraviti je treba veliko telefonskih klicev, da mi uspe vsa vozila naložiti. Moj delovnik je raznolik in pester.

Gospodarska situacija je težka. Kako se je to odrazilo v vašem podjetju? Kako se soočate s krizo?

Na začetku gospodarske krize v letu 2008 je bila situacija izredno težka, saj sem moral še več svojega časa posvetiti logistiki in organi-

zaciji. Prevozov je bilo občutno manj in treba se je bilo res dobro organizirati, da smo imeli dovolj dela. Optimizirali smo stroške in iz tega razloga tudi pomladili naš vozni park. Čeprav je bilo zelo težko, saj je mnogo prevoznikov ostalo brez dela, se nisem vdal in smo delali še več. Vedno sem strmel k vzdržni in zdravi rasti podjetja, zato tudi v času razcveta nisem pretiraval. Vedno sem ostal na trdnih tleh. Ponošen sem na to, da smo v vseh teh letih poslovali z dobičkom, naš račun ni bil nikoli blokiran.

Izvažate praktično zgolj v Srbijo. Kako je sodelovati z njimi?

Lahko rečem, da opravimo v Srbijo vse prevoze. Z njimi sodelujem že od začetka in moram reči, da je z njimi odlično sodelovati. Srbi so dobri in poštene ljudje. Kar se dogovorimo, tudi drži. Za večino posla se dogovorimo prek elektronske pošte in telefona, vendar pa se občasno tudi osebno odpravim tja. V vseh letih sodelovanja z njimi sem uspel navezati kar nekaj dobrih poslovnih sodelovanj in tudi prijateljstev.

Veliko ste prisotni tudi v domačem okolju in sponzorirate različne dogodke. Zakaj se vam zdi to pomembno?

Ponosen sem na to, da živim v topliški občini in se tudi sam rad udeležujem različnih dogodkov. V zadovoljstvo mi je, da jim lahko tudi nekoliko finančno pomagam.

Vaše podjetje iz leta v leto raste. Kakšni pa so vaši načrti za naprej?

Vsako leto opravimo več prevozov z lastnimi vozili, iz leta v leto pa se povečuje tudi število prevozov, ki jih opravimo s podprevozniki. S tem tudi uspešno rastemo. Vozi park tako vsako leto pomladimo z enim novim vozilom. Moja želja je, da ostanemo uspešni še naprej in da se bo zgodba tradicionalno nadaljevala v prihodnje.

Odličje sv. Jožefa za zakonca Kotar

MOJCA KREN

Na praznik sv. Jožefa, ki je tudi zavetnik novomeške škofije, ta vsako leto podeli najvišje škofijsko priznanje, odličje sv. Jožefa, posameznikom in ustanovam, ki se posebej odlikujejo po zglednem krščanskem življenju in svojem prispevku za krajevno Cerkev. Letos sta odličje prejela zakonca **Jožica in Peter Kotar** s Sel pri Dolenjskih Toplicah, ki ju, kot so zapisali, odlikuje vsestransko požrtvovalno služenje Cerkvi v domači župniji in v širšem škofijskem merilu.

Jožica Kotar je tajnica Župnijskega pastoralnega sveta, nosi glavno breme sestavljanja župnijskega glasila, vodi otroški pevski zbor, poje pri zboru, skrbi za revne in pomoči potrebne v župniji in sodeluje pri vseh večjih srečanjih. Peter Kotar pa je soudeležen pri večini zgoraj naštetih srečanj ter predvsem s svojo izurjeno kuharsko roko poskrbi za zadovoljstvo vseh udeležencev, so zapisali v obrazložitvi. Oba sta vpeta tudi v družbeno življenje kot občinska svetnika (v različnih mandatih) in sodelujeta pri mnogih prireditvah na občinski ravni in zunaj. V javnosti nista nikoli skrivala svojega verskega prepričanja kljub preizkušnjam, med katerimi je bila zanj gotovo izguba službe učiteljeve v prejšnji državi. Oba na škofijski ravni sodelujeta pri raznih prireditvah in predvsem pogostitvah ob duhovniških srečanjih in škofijskih praznovanjih. Zakonca Kotar pa sta tudi zgledna starša, so med drugim še zapisali v obrazložitvi priznanja.

KKC Dolenjske Toplice v aprilu vabi ...

PRIMOŽ PRIMEC, vodja TIC-a

Aprila bo v Kulturno kongresnem centru Dolenjske Toplice vnovič pestro.

Na velikonočni ponedeljek, 6. aprila 2015, se bo odvijal enkratni spektakel. Ob 19. uri bo namreč na sporedu **opera La Traviata** v izvedbi Glasbenega gledališča Figaro. Gre za opero v treh dejanjih Giuseppeja Verdija. Krstna predstava je bila v beneškem gledališču La Fe-

Pomladno dogajanje v knjižnici

ZVONKA PETERLIN, Knjižnica Dolenjske Toplice

Predšolska bralna značka **Mavrična ribica** se je v šolskem letu 2014/15 uspešno zaključila. Čaka nas le še tradicionalna slavnostna prireditev v KKC-ju Dolenjske Toplice v **torek, 7. aprila 2015, ob 17. uri**. Ogleдали si bomo lutkovno predstavo Štirje muzikantje v izvedbi gledališča Kuglica. Organizator je Knjižnica Mirana Jarca iz Novega mesta. Letos je v občini Dolenjske Toplice sodelovalo presenetljivo veliko otrok, vsa pohvala gre staršem in njihovim malčkom za družinska obiskovanja krajevnih knjižnic ter za trud in pogum, ki so ga otroci vložili v čudovito pripovedovanje pravljic.

Dva tedna pozneje, v **torek, 21. aprila, ob 17. uri** bomo v krajevni knjižnici pripovedovali pristrčno pravljico Branke Jurca »**Poredni zajček**«. To je pravljica moje mladosti, ki sem jo kot otrok nešteto krat z velikim veseljem poslušala na gramofonski plošči. Še vedno slišim hudomušni glas Franeta Milčinskega Ježka, ki jo je pripovedoval. Pravljica je še vedno aktualna, saj govori o cvetoči pomladi in prijateljstvu med deklenco Tinko in »porednim« zajčkom, ki preživita veliko lepih trenutkov v naravi. Žal se zaradi Tinkinih laži in sprenevedanja prijateljstvo za vedno pretrga. Za Tinko je to velika šola, nikoli več ne laže.

V tem čudovitem letnem času se prebujata narava: rastline, živali in tudi ljudje. Sončni žarki nam prinašajo svežo energijo, v nas se prebujata radost in veselje. Zato globoko vdihnimo vonj pomladi in se odpravimo v gozd, na travnik, k potoku ali pa odkrivajmo skrivnosti domačega vrta. Tudi tam še obstajajo neodkriti kotički. Le oči in srce je treba odpreti ali, kot je zapisal slovenski pisatelj Fran Saleški Finžgar: »**Kadarkoli me je oče kot dečka kam poslal, mi je vselej naročil: pa oči s sabo vzemi!**«

Danes so naše oči vse preveč zazrte v ekrane mobilnih telefonov, računalnikov, televizorjev, zato vam želim veliko pomladnih užitkov v naravi, lahko tudi s knjigo v roki. Zakaj pa ne.

nice 6. marca 1853. Vstopnice so na voljo na blagajni KKC-ja - v prodaji stanejo 12, na dan dogodka pa 15 evrov. Posebej pa so na predstavo vabljeni mladi - vstopnina za otroke do 16 let je le 5 evrov. V petek, 12. aprila 2015, bo ob 18. uri **prireditev ob 15. letnici KUD-a Dolenjske Toplice**. Predstavile se bodo vse sekcije društva, v goste pa so povabili domačo osnovno šolo in Lovski pevski zbor iz Medvod.

V nedeljo, 19. aprila 2015, ob 19. uri bo **koncert Prifarskih muzikantov**. Cena vstopnice je 8 evrov, rezervacije in prevzem pa so možni na blagajni KKC-ja (07 38 45 188). Prifarski muzikanti so skupina, ki je svojo glasbeno pot začela leta 1988 pri Fari v Kostelu. Sestavljajo jo **Mitja Ferenc** na berdi, kitari in bas kitari (drugi tenor), **Valentin Južnič** na bisernici (prvi bas), **Martin Marinč** na diatonični harmoniki (drugi bas), **Toni Obravnič** na klavirski harmoniki (prvi tenor), **Uroš Obravnič** na bugariji (prvi tenor), **Jernej Pečak** na violini (drugi tenor) in **Brane Počkar** na braču (prvi bas).

Petek, 24. april 2015, pa je rezerviran za **proslavo ob dnevu upora proti okupatorju**. Osrednjo občinsko proslavo ob državnem prazniku izvaja Združenje zveze borcev za vrednote NOB Dolenjske Toplice. Začela se bo ob 19. uri v veliki dvorani KKC-ja.

Monografija ob 800. obletnici Dolenjskih Toplic

ROBERT PESKAR

▼ Zdraviliški dom s točilnico, restavracijo in kavarno.

Samozavest in pomen posameznih krajev danes navadno merimo po njihovi razvitosti, velikosti ali vlogi v družbenem in gospodarskem življenju. A krono samozavedanja vendarle predstavlja zgodovinski spomin skozi stoletja preživetja; od nastanka, razvoja do pešanja in ponovnega vzpona. Toda ta zgodovinski spomin mora biti zapisan, sicer obstane le kratek čas.

In če po zapisani besedi merimo Dolenjske Toplice, potem lahko rečemo, da so sodile med pomembnejše kraje na Slovenskem, saj je do začetka 20. stoletja o kraju, njegovi zgodovini in njegovi posebnosti, zdravilni termalni vodi, izšlo kar sedem samostojnih knjižic. Naslednje, 20. stoletje se v tem pogledu ni ravno izkazalo, saj ni izšla niti ena samostojna publikacija, čeprav je bilo nekaj neuresničenih poskusov, od katerih velja omeniti tipkopis Ludvika Tončiča in fotografsko gradivo Zvoneta Pelka, nastalo v dogovoru s Krkinim zdraviliščem. A je 21. stoletje, naše stoletje, vendarle dobilo nov zagon. Leta 2001 je Občina Dolenjske Toplice najprej izdala knjižico **Mojce Kranjc Nekoč Toplica – danes Dolenjske Toplice**, leta 2011 pa je Kulturno kongresni center Dolenjske Toplice izdal knjigo **Maše Marguč** o topliškem zdravniku Konstantinu Konvalinki, ki je bil skoraj dve desetletji pred drugo svetovno vojno lastnik zdravilišča. Na teh osnovah se je gradilo idejo o obsežnem zgodovinskem orisu Dolenjskih Toplic. Skorajda desetletje je minilo, odkar se je rodila zamisel o obsežni monografiji kraja, katere namen ni zgolj vpogled v njegovo preteklost, ampak vzpostaviti trden odnos do njegove zgodovine in dediščine ter naravnih danosti, tokrat celoviteje in bolj interdisciplinarno kot še nikoli doslej. S tako zasnovano monografijo smo želeli trajno ubesediti ko-

lektivni spomin, ki se je o in v kraju ter njegovih prebivalcih ohranil skozi dolga časovna obdobja. Kot vemo, je sodobni čas čas hitrih sprememb. Zato osebne, skupnostne in lokalne dediščine ter iz nje izvira-joče identitete dobivajo v času globalizacije vse večji pomen. Pri tem je ohranjanje dediščine ter lokalne identitete pomembno za kakovost življenja ljudi v tej skupnosti, sočasno pa je ohranjena in dobro interpretirana lokalna identiteta zanj lahko tudi razvojna prednost. K temu bo doprinesla tudi nova monografija z naslovom *Dolenjske Toplice v odsevu časa*, ki je tik pred tem, da jo oddamo v tiskarno.

Prve konkretne dogovore smo snovalci monografije sklenili že s tedanjim županom **Francijem Vovkom**, ki je idejo sprejel in obljubil finančno pomoč. Še bolj oprijemljiva podpora je uspela njegovemu nasledniku, županu **Jožetu Muhiču**, ki je izdajo monografije predvidel tudi v občinskem proračunu. Sledili so pogovori z najvišjimi predstavniki Krke, tovarne zdravil Novo mesto, d. d., ki je na osnovi zavedanja o njenem pomenu s sofinanciranjem omogočila uresničitev ideje: izdajo obsežne znanstvene monografije o Dolenjskih Toplicah. Ko je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Novo mesto, dokončno izoblikoval vsebinski koncept, je Občina Dolenjske Toplice kot založnik monografije pisno povabila vse predvidene pisce, od katerih se je večina tudi odzvala. Sprva je bila izdaja predvidena že leta 2013, nato določena v leto 2014, a se je zaradi prezasedenosti nekaterih avtorjev zavlekla še za eno leto. Zato se je porajal določen strah, ali bo zamuda vplivala na ažurnost zapisanih ugotovitev. Pogosto namreč opazamo, da tovrstne zakasnitve povzročijo zastarelost rezultatov raziskav ob objavi. Toda v našem primeru se to ni zgodilo. Ravno obratno! V tem dodatno odmerjenem času so posamezni raziskovalci svoje raziskave še poglobili, dopolnili rezultate z novimi odkritji, uredniški odbor (**Dušan Štepec, Mitja Simič, Marko Pršina, Robert Peskar**) in recenzenti pa so uspeli še

▼ Glavno pročelje Kopališkega doma. Obe fotografiji sta iz okoli leta 1920. Foto Vekoslav Kramarič, fotografiji na stekleni plošči hrani Slovenski etnografski muzej, Ljubljana.

▼ Posvetilo knezu Henriku Auerspergu v latinskem in nemškem jeziku v knjižici Antona Kastelica o prvi analizi topliške termalne vode iz leta 1777 (izrez). Knjižico hrani Narodna in univerzitetna knjižnica iz Ljubljane.

bolj natančno preveriti vse zapisane ugotovitve in odpraviti nekatere pomanjkljivosti. Med besedili, ki v tem pogledu izstopajo, gotovo sodi prispevek **mag. Franceta Barage**, ki se je lotil interpretacije srednjeveških listin, zlasti tistih najstarejših, v katerih se navaja Dolenjske Toplice. Pri tem je ugotovil, da se Toplice v virih prvič omenja že leta 1215 in ne šele leta 1228 ali celo kasneje, kar zagovarjajo nekateri zgodovinarji. To pa v našem primeru pomeni, da **izdaja monografije po srečnem naključju obeležuje tudi na novo ugotovljeno 800. letnico prve omembe kraja**, kar monografiji daje še dodaten pomen in težo.

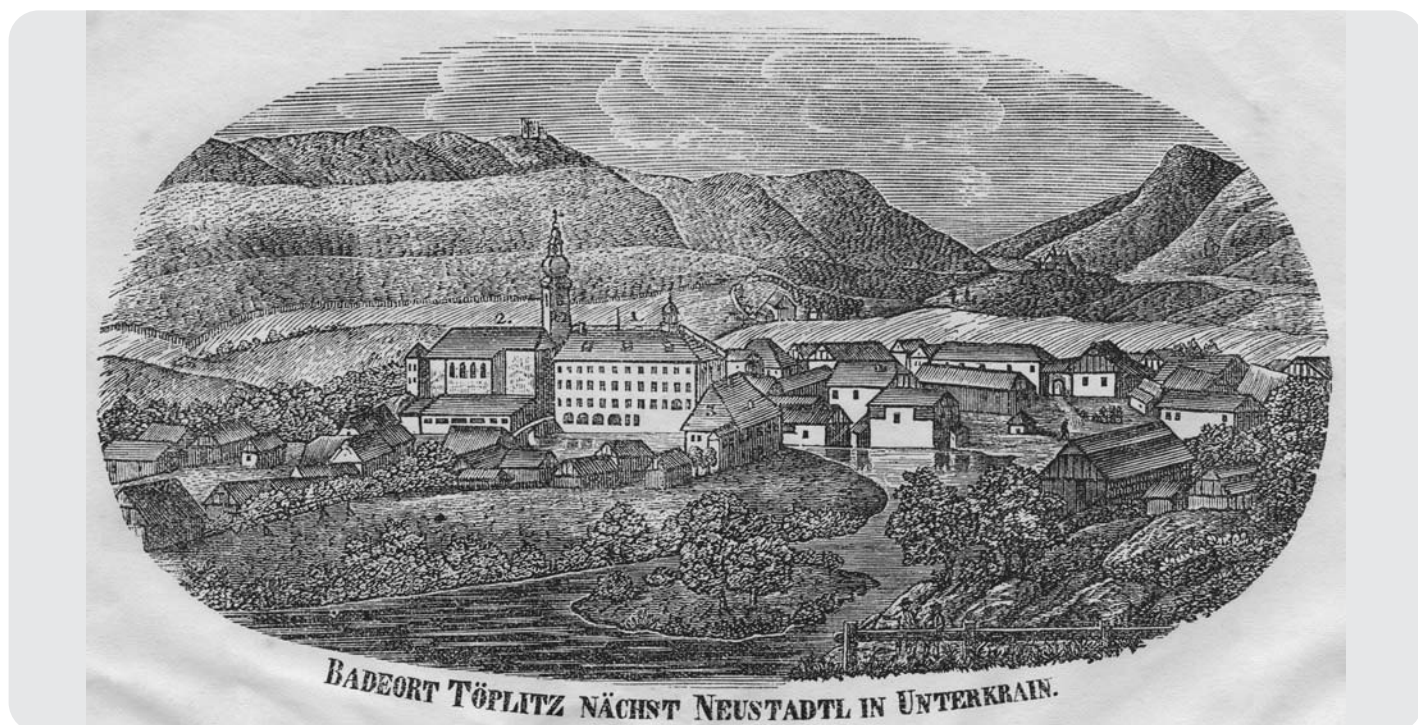
Čeprav gre za znanstveno monografijo, so besedila napisana v tekoči in razumljivi slovenščini, poleg vsebine in avtorjev pa znanstveni karakter tega obsežnega knjižnega dela zagotavlja znanstveni aparat oziroma sistem opomb, na podlagi katerih so zapisane ugotovitve preverljive. Vsebinsko monografije bomo nadrobneje predstavili prihodnjič, na tem mestu pa velja opozoriti, da je izredno raznolika. Geografsko lego in naravne danosti, med drugim tudi termalno vodo, so predstavili **Drago Kladnik, Marjan Ravbar, Andrej Lapanje, Mihael Brenčič in Andrej Hudoklin**. Zgodovinska obdobja od poselitve v arheoloških obdobjih, zgodovine župnije, stavbne zgodovine

▼ Sklepnik kamnitega portala z letnico 1793 v kletnem delu Konvalinkove hiše. Foto Marko Pršina.

cerkve, usode topliških hiš do sodobne arhitekturne produkcije in družbenih razmer so osvetlili **Borut Križ, France Baraga, Boris Golec, Julijana Visočnik, Blaž Otrin, Robert Peskar, Stane Granda, Marko Pršina in Matej Rifelj**, ki je nadrobneje opisal zgodovino in dejavnost Krkinega zdravišča, **Matjaž Ravbar, Mitja Simič, Marko Koščak, Tjaša Zupančič, Judita Podgornik Zaletelj ter Rok Žnidaršič**. Vsebinsko zaokroženost in dodatno uporabnost monografije povečujejo še seznam arhivskega gradiva (**Mitja Sadek**), biografski leksikon oziroma prispevek o pomembnejših osebnostih (**Darja Peperko Golob, Mateja Kambič**) ter kronika dogodkov v Dolenjskih Toplicah (**Dušan Štepec**).

Več kot 500 strani obsežno monografijo krasijo izjemno bogato slikovno gradivo, za pripravo, izdelavo ali izbor je poskrbel fotograf, likovni urednik in oblikovalec monografije Marko Pršina. Njemu gre zasluga, da je za monografijo našel ali pridobil množico starih fotografij, katerih pomembno jedro predstavlja izredna fotografska zapuščina topliškega fotografa Karla Henigmana, in jih vtikal v zgodbo posameznih prispevkov. S tem se monografijo uvršča med vzorčne te vrste, njen namen pa bo v celoti dosežen, če bo v prihodnosti vzbudila še bolj poglobljene raziskave topliške preteklosti in njenih ljudi.

▼ Veduta Toplic, ki jo je leta 1857 v svoji knjižici objavil Anton Jelovšek. Hrani jo Narodna in univerzitetna knjižnica iz Ljubljane.

Na podlagi Pravilnika o sofinanciranju malih komunalnih čistilnih naprav na območju občine Dolenjske Toplice (Uradni list RS, št. 65/13 in sprememba), Odloka o proračunu Občine Dolenjske Toplice za leto 2015 in Odloka o proračunu Občine Dolenjske Toplice za leto 2016 (Uradni list RS, št. 8/15 z dne 6. 2. 2015) objavlja Občina Dolenjske Toplice, Sokolski trg 4, 8350 Dolenjske Toplice,

javni razpis

za sofinanciranje malih komunalnih čistilnih naprav na območju občine Dolenjske Toplice za leti 2015 in 2016

I. Predmet razpisa

Sofinanciranje nakupa malih komunalnih čistilnih naprav velikosti do 50 PE na območju občine Dolenjske Toplice skladno s Pravilnikom o sofinanciranju malih komunalnih čistilnih naprav na območju Občine Dolenjske Toplice (Uradni list RS, št. 65/13 in sprememba).

II. Upravičenci do sredstev

Upravičenci dodelitve proračunskih sredstev po Pravilniku o sofinanciranju malih komunalnih čistilnih naprav na območju Občine Dolenjske Toplice so fizične osebe s stalnim prebivališčem v občini in prijavljenim stalnim prebivališčem v stanovanjski hiši, za katero se uveljavlja subvencijo. Upravičenec lahko kandidira na proračunska sredstva za en objekt le enkrat.

III. Višina pomoči:

Višina sofinanciranja čistilne naprave za posamezno stanovanjsko hišo znaša največ do 1.000,00 EUR.

Višina sofinanciranja čistilne naprave za večstanovanjsko hišo oziroma za povezovanje več stanovanjskih hiš na eno čistilno napravo znaša največ 1.000,00 EUR po stanovanjski enoti oziroma stanovanjski hiši, sofinanciranje pa ne sme presegati 50 % investicijske vrednosti čistilne naprave z vključenim DDV.

V primeru povezovanja lastnikov večstanovanjske stavbe oziroma več stanovanjskih hiš na skupno čistilno napravo morajo vsi lastniki večstanovanjske hiše oziroma posamezne stanovanjske hiše, priključene na skupno čistilno napravo, podati skupno vlogo za sofinanciranje.

IV. Splošni pogoji upravičenosti:

- mala komunalna čistilna naprava mora imeti certifikat oziroma listino o skladnosti izdelka z zahtevami glede doseganja mejnih vrednostih parametrov odpadnih vod, kot jih predpisuje Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz malih komunalnih čistilnih naprav (Uradni list RS, št. 98/2007, 30/2010);
- mala komunalna čistilna naprava (v nadaljevanju tudi: MKČN) mora biti izven predvidenih območij aglomeracij, na katerih se predvideva izgradnja kanalizacije skladno z Idejno zasnovo odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih vod v občini Dolenjske Toplice, izdelovalca Komunala Novo mesto d.o.o. ter ob upoštevanju vodarstvenih pasov;
- MKČN je lahko postavljena tudi na območju predvidenih aglomeracij, vendar mora biti na podlagi soglasja izvajalca javne službe razvidno, da objekt na kanalizacijo ne bo priključen;
- ob vlogi je treba predložiti potrdilo izvajalca javne službe o ustreznosti MKČN ter soglasje izvajalca javne službe o potrditvi lokacije umestitve MKČN glede na drugo in tretjo alinejo tega člena. Ob zahtevku za izplačilo pa je treba priložiti oceno obratovanja MKČN s strani izvajalca javne službe;
- čiščenje komunalne odpadne vode v MKČN mora biti skladno z ostalimi določili 4. člena Uredbe o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz malih komunalnih čistilnih naprav (Uradni list RS, št. 98/2007, 30/2010) glede ustreznosti čiščenja v MKČN;
- ocena obratovanja MKČN, ki jo upravičenec kot dokazilo posreduje na občino ob zahtevku za izplačilo, mora biti pozitivna; oceno obratovanja izdela izvajalec javne službe za vsako MKČN na območju občine, kjer izvaja javno službo;
- lokacija postavitve MKČN mora omogočati dostop in neovirano praznjenje;
- upravičenci morajo razpolagati z zemljiščem, na katerem načrtujejo

postavitve MKČN;

- upravičenci, ki bodo za več objektov postavili skupno čistilno napravo, morajo vlogi priložiti podpisan medsebojni dogovor vseh uporabnikov MKČN, ki ni časovno omejen, in določiti osebo, ki bo zadolžena za upravljanje MKČN;
- upravičenci morajo na svoje stroške zagotavljati redno čiščenje in vzdrževalna dela na MKČN, za kar morajo imeti sklenjeno pogodbo z izvajalcem o prevzemu z obdelavo odvečnega blata iz čistilne naprave;
- upravičenci lahko pridobijo sredstva za isto naložbo le enkrat. Če je upravičenec že prejel javna sredstva za namen, ki ga opredeljuje ta pravilnik, do sredstev po tem pravilniku ni upravičen;
- sredstva se ne dodeli za naložbe izven območja občine Dolenjske Toplice.

V. Upravičeni stroški:

Upravičeni so stroški nakupa male komunalne čistilne naprave velikosti do 50 PE z vključenimi stroški montaže male komunalne čistilne naprave in njenega prvega zagona z nastavitvijo parametrov. Upravičeni stroški lahko nastanejo od dne sprejetja proračuna za leto, za katerega se izvaja razpis po tem pravilniku.

VI. Višina razpisanih sredstev:

Sredstva bremenijo proračunsko postavko 15069/411999 – Sofinanciranje izgradnje hišnih čistilnih naprav - proračuna Občine Dolenjske Toplice za leti 2015 in 2016. Višina razpisanih sredstev za leto 2015 je 12.000,00 € in za leto 2016 12.000,00 €.

VII. Način prijave in roki:

Izpolnjeno razpisno dokumentacijo vlagatelji pošljejo priporočeno po pošti ali oddajo neposredno na sedežu občine na naslov: **Občina Dolenjske Toplice, Sokolski trg 4, 8350 Dolenjske Toplice**, s pripisom »**Ne odpiraj, javni razpis, MKČN**«. Na hrbtni strani mora biti označen **naslov pošiljatelja** vloge.

Razpis je odprt do porabe sredstev oziroma najkasneje do 30. 10. 2016. Datum in ura zaprtja razpisa bosta objavljena na spletni strani občine.

VIII. Obravnavanje vlog in postopek odobritve:

Odpiranje in pregled vlog:

Vloge se odpira po vrstnem redu prejetja. Odpiranje vlog ni javno. Odpiranje vlog se praviloma izvede vsaj enkrat mesečno. Prispele vloge bo pregledala in strokovno ocenila komisija, ki jo imenuje župan Občine Dolenjske Toplice.

Popolnost in dopolnitve vlog:

Vlogo se šteje za popolno, če je izpolnjena na obrazcih razpisne dokumentacije, je razumljiva in ima priložene vse potrebne priloge. Vlagatelj nepopolnih vlog se pisno pozove k dopolnitvi. Rok dopolnitve je 8 dni od prejema poziva za dopolnitev. Dopolnitev, poslanih po roku, se ne upošteva.

Popolne vloge se razvrsti po datumu in uri prejetja. Pravočasno dopolnjene vloge se uvrsti po vrstnem redu na seznam glede na prejem dopolnitve. Če je v seznam popolnih vlog uvrščenih več vlog, kot je na voljo sredstev, se sredstva razdeli popolnim vlogam na začetku seznama glede na vrstni red datuma in ure prejema ter razpoložljiva sredstva.

S sklepom se zavrže vloge:

- ki so prispele po zaključku razpisa,
- ki niso oddane na predpisani razpisni dokumentaciji,
- nepopolne vloge, ki jih v navedenem roku vlagatelj ne dopolni ali jih dopolni neustrezno.

Z odločbo se zavrne vloge:

- ki so neutemeljene,
- vsebinsko neustrezne vloge,
- ki ne izpolnjujejo pogojev za prijavo.

IX. Obveščanje o izboru:

O dodelitvi sredstev po tem pravilniku se na predlog strokovne komisije odloči z upravno odločbo.

X. Zahtevki za izplačilo:

Za izplačilo sredstev vlagatelj vlagajo zahtevke na predpisanem obrazcu. Izplačilo se upravičencu izvrši po opravljeni montaži in plačani storitvi na podlagi vloženega zahtevka za izplačilo, kateremu se priloži:

- fotokopijo računa (za nakup MKČN, montažo in prvi zagon z nastavitvijo parametrov),
- potrdila o plačilu računa,
- certifikat oziroma listine o skladnosti,
- priloženi pozitivni oceni obratovanja male komunalna čistilne naprave,
- pogodba z izvajalcem o prevzemu z obdelavo odvečnega blata iz čistilne naprave.

Zadnji datum za vložitev zahtevka za izplačilo v letu 2015 je 15. 12. 2015, v letu 2016 pa 30. 10. 2016. Zahtevke se lahko vložijo na podlagi zaključene gradnje. Šteje se, da je gradnja zaključena, ko je MKČN montirana, so nastavljeni parametri, plačani računi ter pridobljena pozitivna ocena obratovanja MKČN s strani izvajalca javne službe na območju, in sicer javnega podjetja Komunala Novo mesto d. o. o. Za izdelavo ocene obratovanja je treba takoj po vgradnji MKČN na izvajalca javne službe, Komunalo Novo mesto d. o. o., vložiti Vlogo za izdelavo ocene obratovanja MKČN.

Oceno obratovanja se opravi po vzpostavitvi stabilnih obratovalnih razmer med tretjim in devetim mesecem po prvem zagonu naprave. Celoten postopek izdelave ocene obratovanja traja do enega meseca in vključuje pridobitev vseh potrebnih podatkov za evidence, ki jih mora izvajalec javne službe voditi, pregled delujoče čistilne naprave na terenu, izdelavo ocene obratovanja in po potrebi vzorčenje očiščene odpadne vode.

Na podlagi popolnega zahtevka se izplača sredstva na vlagateljev transakcijski račun.

XI. Spremljanje namenske porabe sredstev:

Za namensko proračunskih sredstev za postavitev malih komunalnih čistilnih naprav v občini Dolenjske Toplice je zadolžena komisija.

Upravičenec je dolžan vrniti nenamensko porabljenih sredstev skupaj z zakonitimi zamudnimi obrestmi, ki se obračunavajo od dneva plačila upravičencu do dneva vračila sredstev v primerih, ko se ugotovi:

- da so bila dodeljena sredstva delno ali v celoti nenamensko porabljen, da je upravičenec za kateri koli namen pridobitve sredstev navajal neresnične podatke,
- če investicije, za katero je pridobil sredstva, ni dokončal oz. jo je končal v bistveno manjšem obsegu, kot je predvideval v prijavi na razpis,
- druge nepravilnosti pri uporabi sredstev.

XII. Razpisna dokumentacija in informacije:

Razpisna dokumentacija je objavljena na občinski spletni strani: www.dolenjske-toplice.si. Zanimirani pa jo lahko dvignejo tudi na sedežu Občine Dolenjske Toplice, Sokolski trg 4, 8350 Dolenjske To-

plice, v času uradnih ur, in sicer v ponedeljek, sredo in petek od 8. do 12. ure, ponedeljek od 13. do 15. ure ter sredo od 13. do 17. ure.

Dodatne informacije se lahko pridobi po elektronski pošti obcina@dolenjske-toplice.si ali mateja.rozic@dolenjske-toplice.si ali na telefonu 07/38-45-185 v času uradnih ur, kontaktna oseba: Mateja Rožič.

Št. 354-38/2015(0105)-1
Dolenjske Toplice, 23. 3. 2015

Župan
Občine Dolenjske Toplice
Jože Muhič

PIONIRSKA CESTA 35
8350 DOLENJSKE TOPLICE
tel. 3845 200, faks 3845 210

VRTEC GUMBEK V OŠ DOLENJSKE TOPLICE

VABI K VPISU PREDŠOLSKIH OTROK
za šolsko leto 2015/2016

Vpis bo od 7. 4. do 10. 4. 2015

Vsak dan od 10.30 do 14.30, v četrtek, 9. 4. 2015, pa od 7.30 do 16.00 v pisarni pomočnice ravnateljice vrtca Gumbek.

Vloge lahko v tem času pošljete tudi po pošti ali prek elektronske pošte.

Izbirate lahko med:

- 1. dnevni program:** dnevno največ 9 ur bivanja otroka v vrtcu znotraj poslovnega časa (predvidoma od 5.30 do 16.30),
- 2. poldnevni program:** najmanj 4 in največ 6 ur dnevno (med 7.00 in 13.00), če bo dovolj prijav za oddelek.

Obrazec dobite na spletni strani <http://www.vrtec-dt.si>.

Obrazec lahko oddate na naslov
os.dolenjske-toplice@guest.arnes.si.

V rednem vpisu se bo obravnavalo vse vloge, ki bodo prispele v **objavljenem vpisnem obdobju** za vpis otroka v šolskem letu 2015/2016. Če bodo vloge za vpis otroka prejete po poteku roka za redni vpis, se jih bo obravnavalo v okviru izrednega vpisa, ki poteka v primeru izrednih prostih mest med trajajočim šolskim letom (1. 9. 2015–1. 9. 2016). Tako redne kot izredne vloge se nanašajo le na sprejem otrok v tekočem šolskem letu.

Če bo v vrtec vpisanih več otrok, kot je prostih mest, bo o vlogah odločala Komisija za sprejem otrok v vrtec. Obravnavala bo vse vloge, ki bodo vložene do roka vpisa, v skladu z Zakonom o vrtcih in s Pravilnikom o sprejemu otrok v vrtec Gumbek.

O rešitvi vlog boste obveščeni v skladu s predpisanimi roki.

ZA OTROKE, KI SO ŽE SPREJETI V VRTEC,
NE ODDAJAJTE NOVIH VLOG.

Dobrodošli!

Pustno rajanje ŠTD Lubanec

ROK KASTELIC, ŠTD Lubanec

Na pustno soboto, 14. februarja, smo se člani ŠTD Lubanec udeležili pustne povorke, ki smo jo pripravili skupaj s sosednjim športnim društvom z Uršnih sel.

Priprave so se začele že nekaj dni prej, ko smo se dogovorili, kako bomo opremili traktorske prikolice. Na vsaki se je dogajalo nekaj posebnega. Predstavljeni so bili otroški vrtec, kulturni center, gradbeno podjetje, oddelek za kanalizacijo ... Povorka se je začela na Uršnih selih, nadaljevala skozi Dobindol, na Gorenjih Sušicah zavila proti Verdunu in se vrnila nazaj na Uršna sela, kjer je bil pustni ples z veliko hrane in domačim ansamblom. Povorke se je udeležilo prek 40 maškar s štirimi traktorji in prikolicami. V peturnem programu smo razveselili veliko občanov. Sklenili smo, da bomo v prihodnjem letu ohranili to prelepo tradicijo.

Mladinsko državno prvenstvo v šahu

ŠK DOLENJSKE TOPLICE

Konec februarja je na Bledu potekalo večdnevno mladinsko državno prvenstvo v šahu, ki je največje šahovsko tekmovanje za otroke v Sloveniji. Šahisti so igrali v šestih starostnih skupinah od 8 do 18 let, ločeno za fante in dekleta. Večdnevnega prvenstva v standardnem šahu (časovna omejitev je 90 minut na igralca) so se udeležili tudi štirje otroci Šahovskega kluba Dolenjske Toplice: **Maša Vidic**, **Gašper Celič**, **Nika Potočar** in **Lovro Rončević**. Zadnji dan tekmovanja so se otroci na Bledu pomerili še v pospešenem šahu (časovna omejitev je 15 minut na igralca), kjer je bila udeležba še množičnejša.

Prav vsi so odigrali nekaj izjemnih partij in se dobro borili z najboljšimi šahisti v državi. Najboljši rezultat glede na število udeležencev je dosegel Lovro Rončević, ki se je v kategoriji fantov do 10 let med 31 igralci uvrstil na 12. mesto. V nekoliko manjših dekliških konkurencah je Nika Potočar v kategoriji deklet do 10 let med 21 igralkami dosegla 9., Maša Vidic pa v najmlajši konkurenci do 8 let 10. mesto. Enodnevnega posamičnega državnega prvenstva v pospešenem šahu pa se je poleg omenjenih igralcev našega kluba udeležil še **Oskar Luzar**.

V veselje nam je poročati tudi o zelo uspešnem nastopu naših mladih šahistov na področnem ekipnem šolskem prvenstvu, ki je bilo 5. marca v Novem mestu. Nastopili smo v vseh štirih konkurencah in dosegli kar tri uvrstitve na prva tri mesta; dekleta do 15 let prvo, fantje do 12 let drugo in fantje do 15 let tretje mesto.

Umrl je Drago Jakše

HELENA MIŠA KULOVEC,

v imenu Krajevnega združenja borcev za vrednote NOB

Čutimo jo v kosteh. V koži. Vonjamo jo. Kot, da je pravkar prišla mimo in obljubila, da ostane. Gotovo je tukaj. Pomlad. Pomeni duh po zemlji, drevesni skorji, po mokri travi. Vse dobi nove barve in zvok. Drevesa ne bodo več nemo stala, šibaste veje ne bodo več mirne in toge ter kar nekaj jih je, ki jih je bilo treba odstraniti. Tako je to, ko pride pomlad.

To je začutil tudi Drago. Poklcala so ga njegova drevesa in še pred kratkim se je z lestvijo in žago odpravil obrezovat tista nasproti Šarlohharjeve hiše. Pristavil je lestev k deblu in začel plezati po njej. A to je bilo za njegova skoraj devetdeseta leta preveč. Izgubil je ravnotežje in začel padati. Še pravi čas ga je sosedov Ivan ujel in ublažil padec. Ni sprejel njegove ponudbe, da mu pomaga pospraviti orodje. Vse je pospravil sam. Kot kaže, pa je padec le imel posledice in že tisti večer so ga odpeljali v bolnišnico, kjer se je njegovo življenje kljub pomoči končalo.

Rodil se je v Toplicah v družini z osmimi otroki, v hiši, ki jo je dobil njegov oče za doto in si v njej ustvaril družino. Šolo je obiskoval v Toplicah, a jo je vojna vihra prekinila. Starejši bratje so se odzvali klicu domovine, tako je bil brat Tone zaprt na Rabu in potem postal borec Rabske brigade. Stane je bil borec v Levstikovi brigadi, Jože, najstarejši brat, pa je ostal doma. Imel je konja. Bil je vključen v odporniško gibanje in v povezavi z magistrom Borisom Andrijaničem prevažal zdravila v roške bolnišnice in na položaje. Ker je imel konja v Kapševem hlevu, je tudi zanje vozil material za trgovino z železniške postaje v Straži. Po Jožetovi tragični smrti je konj ostal družini in skrb zanj je prevzel Drago. Mnogokrat ga je bilo treba zapreči in z vozom prepegljati ranjence v Belo krajino, od koder so jih z letali prepeljali v Italijo. Marsikaterega ranjenca so tudi po njegovi zaslugi pozdravili v bolnišnicah na Rogu. Srečo je imel, da je ranjence vedno varno pripeljal na cilj in se nepoškodovan vrnil domov.

A tudi njim so konja vzeli. Po vojni pa je njihova družina dobila drugega. To je bil »šimel«, eden izmed konj, ki jih je ameriški predsednik kar nekaj poslal z ladjo kot pomoč pri obnovi domovine. Nekaj konj iz te pošiljke je prišlo tudi na Rog, kjer so bili zanje pripravljeni veliki hlevi in voda.

Po vojni se je zaposlil v Novolesu. Ob strani mu je stala sestra Ema z družino. Pomagala mu je poskrbeti za kravi, obračati seno, ki sta ga s svakom v poznih popoldanskih urah pokosila s koso. Ko se je vrnil iz službe, ga je pri njej vedno čakalo kosilo.

Potem pa je v Novolesu spoznal svojo življenjsko tovarišico in kmalu sta zaživela v hiši, ki jo je na novo zgradil. Oba sta dočakala pokojnino in ob delu na domačiji doživela kar lepo starost.

To pomlad bodo Dragova drevesa, preorana njiva in kokoši zaman čakali njegove roke. Odšel je od njih in od nas. Naj počiva mirno in hvala mu v našem imenu, predvsem pa v imenu ranjencev, ki jim je s svojimi prevozi rešil življenje.

Prvoaprilska potegavščina

UREDNIŠKI ODBOR

Spodobi se, da vam jo za dan norcev zagodemo, kajne? To smo tudi storili. V Vrelcu smo tudi letos objavili članek, v katerem se skriva prvoaprilski škrat. Če ga najdete, nam to sporočite na glasilo.dolenjske.toplice@gmail.com. V sporočilu poleg naslova članka, za katerega menite, da vsebina ni resnična, napišite tudi vaš naslov in telefonsko številko. Med pošiljatelji bomo izžrebali srečnega dobitnika, ki ga bo župan povabil na kosilo.

ZAHVALA

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljava,
utihnil je tvoj glas,
bolečina in samota sta pri nas.
Zato pot nas vodi tja,
kjer sredi tišine spiš,*

a v naših srcih ti živiš.

FRANČIŠEK MUŠKA
s Škril

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene sveče in svete maše. Posebna zahvala gospodu župniku, gasilcem, pogrebni službi in pevcem. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ki ste ga pospremili na zadnji poti.

Vsi njegovi

Ko v Sotesko pomlad prihaja

Ko v Sotesko pomlad prihaja,
zapihajo od juga tople sape,
na obronkih sončnih trobentic so zaplate,
brežine Krke pa belina zvončkov vse obdaja.

Ko v Sotesko pomlad prihaja,
kažejo povsod se narcis poganjki,
in ko vrt ob turnu obsijali bodo topli žarki,
cvetovi nežni pričarali bodo vso lepoto raja.

Ko v Sotesko pomlad prihaja,
v brzic plitvinah sulci se drstijo,
kralji reke radi se doma držijo,
plemenite ribe so res velike, da dih zastaja.

Ko v Sotesko pomlad prihaja,
oživeli vinogradi so v soteški gori.
Obrezuje se sadno drevje in mnogi so na lojtri,
drugim pa na vrtove, njive pogled uhaja.

Ko v Sotesko pomlad prihaja,
spominjamo se praznikov mamic, babic,
skromni šopki vijolic, zvončkov in nežnih mačic
v rokah vnukov toplino k srcu vsem prinaša.

Pomlad prihaja ...

JANEZ VOVK

12. kviz gasilske mladine

MENTORJI GASILSKE MLADINE PGD Podturn
in PGD Dolenjske Toplice

V Šentjerneju je 7. marca potekal kviz gasilske mladine, ki sta ga organizirala Gasilska zveza (GZ) Novo mesto in GZ Šentjernej. Nanj je bilo prijavljenih 56 ekip iz obeh zvez. Občino Dolenjske Toplice so zastopale ekipe pionirjev in mladincev iz PGD Podturn in PGD Dolenjske Toplice.

Ekipa Podturna je v kategoriji pionirjev zasedla zadovoljivo 11. mesto in s tem dokazala, da bo v prihodnje posegala po višjih mestih. Za PGD Dolenjske Toplice pa so tekmovala ekipa pionirjev ter dve ekipi mladincev. V kategoriji pionirjev so se uvrstili na 9. mesto, med mladinci pa na 5. in 13. mesto. Na rezultat smo v PGD Dolenjske Toplice zelo ponosni, saj smo se takšnega tekmovanja uvrstili prvič.

Mentorji gasilske mladine želimo pomladiti naše gasilske vrste in tako poskrbeti za napredek gasilcev v občini Dolenjske Toplice. Zadovoljni smo z doseženimi rezultati naših članov, ki so jih dosegli na kvizu gasilske mladine v Šentjerneju. V prihodnje se bomo takih tekmovanj in tekmovanj v športno-gasilskih igrah udeleževali v še številnejših ekipah, ki bodo uspešno predstavljale tako gasilska društva kot občino.

V vsa gasilska društva, ki delujejo v občini Dolenjske Toplice, vabimo nove člane, da se nam pridružijo in da skupaj posegamo po dobrih rezultatih.

Vsem članom ekip, ki so se udeležili kviza in so bili pripravljeni zastopati naša društva, se zahvalujemo. Posebna zahvala pa gre članom, ki so tako tekmovanje okusili prvič.

Predstavitev gasilnikov

PRIMOŽ ŽLAK, občinski gasilski poveljnik

Občinsko gasilsko poveljstvo Dolenjske Toplice v sklopu požarne preventive organizira predstavitev gasilnih aparatov za vse občanke in občane, ki bo **v soboto, 18. aprila 2015, med 9. in 10. uro** v prostorih gasilskega društva v Dolenjskih Toplicah. Možno bo tudi kupiti gasilnik od našega dobavitelja gasilsko-reševalne opreme. Vsi vljudno vabljeni.

Več informacij na 040 556 877 (Primož Žlak).

Srečanje ob mednarodnem dnevu žena

DU DOLENJSKE TOPLICE

Dan žena je mednarodni praznik žensk, ki ga v približno 100 državah praznujemo 8. marca. Je dan delovnih žena in praznovanje ekonomske, politične, socialne enakopravnosti in dosežkov žensk.

Ideja o mednarodnem dnevu žena je nastala v začetku 20. stoletja na pobudo nemške feministke in borke za ženske pravice Clare Zetkin, ki se je za enakopravnost žensk borila že od leta 1889. Prvič so 8. marec praznovali leta 1911, pri nas je bilo to v Trbovljah. Tudi v Sloveniji so se ženske za enakopravnost borile že od leta 1897. Volilno pravico so Slovenke dobile leta 1945. Pomembno je leto 1974, ko je bilo v Ustavo SFRJ zapisano določilo, da ima vsaka ženska pravico do svobodnega odločanja o rojstvu otrok. Večkrat pozabljamo na enakopravnost med spoloma. Marsikje po svetu so ženske manjvredne, zapostavljene in trpinčene.

V marcu smo praznovali kar dva praznika, ki sta posebna priložnost, da se spomnimo žena, mam, babic, tet in vseh deklet ter jim povemo, da smo veseli, da jih imamo in da jih imamo radi.

Že ustaljena praksa v DU Dolenjske Toplice je, da se vsako leto za 8. marec dobimo, se družimo in poveselimo. V poznem nedeljskem popoldnevu smo se zbrali v gostilni Kolesar. Pripravili smo kratek kulturni program. **Ana Kokalj** nam je zapela dve pesmi, o pomenu dneva je spregovorila **Milica Lukšič**. Naši literatki **Minka Potočnik** in **Marija Tomažin** sta recitali svoji pesmi, slednja pa nas je prijetno presenetila in nam zapela. Program smo zaključili tako, da smo skupaj z Ano Kokalj zapeli pesem. Druženje se je nadaljevalo ob dobri hrani, ki so nam jo pripravili v gostilni Kolesar. Zavrteli smo se ob zvokih harmonike, na katero je zaigral **Drago Zupančič**, seveda pa brez prijetnega klepeta ni šlo.

Pohod na vzletišče Peter

Turistično društvo Straža in Klub za prosto letenje Kanja iz Dolenjskih Toplic vabita na tradicionalno velikonočno srečanje straških in topliških pohodnikov, ki bo **v ponedeljek, 6. aprila 2015**, na Straškem hribu.

Pohod bo **ob 8.30** iz Straže (avtobusna postaja) ali Dolenjskih Toplic (izpred občine) na vzletišče Peter. Srečanje bo ob **10. uri**, ko bosta tudi krajša maša in blagoslov padal.

Na vzletišču bosta na voljo golaž in majica (5 €), odvijale pa se bodo tudi družabne igre med pohodniki. Ob ugodnem vremenu bodo za popestritev poskrbeli jadralni padalci.

Srečanje bo ob vsakem vremenu.

Pohod na Trško goro

ELICA PAVLIČ, DU Dolenjske Toplice

MILAN IZ BORŠTA, BOŽO KODRIČ

32 pohodnikov, članov našega društva, se je v čudovitem vremenu udeležilo pohoda na Trško goro iz Šentpetra.

Trška gora je bila že zjutraj obsijana s soncem. Kar je Kapitelj nad Novim mestom, je Trška gora nad njim za vso pokrajino pod seboj. Ponaša se z bogato kulturno dediščino, s pridnostjo človekovega dela in prelepim pogledom vse do Krškega, Gorjancev, Slemenca. Pot nas je vodila po grajski poti do vznožja Starega gradu. Ob postanku smo se seznanili z njegovo bogato zgodovino. Grad je deloma obnovljen in se nahaja nad potokom Lešnica, ki smo ga prečili in po označeni poti osvojili najvišjo točko gore (429 m), kjer se nahaja ena lepših cerkva, cerkev Marijinega rojstva, ki jo je leta 1620 zgradil zatiški opat Jakob Reinprecht. Zgrajena je v renesančnem slogu s prelepim gotskim zvonikom. Naknadno so zgradili kapelico sv. Izidorja, zaradi živalske kuge. Zunaj sta dva altarja. Občudovanja vredne so stare lipe. Ob poti so nas spremljali vinogradi, zidanice, zanimiva je zidanica skladatelja Marjana Kozine, ki je kulturni spomenik lokalnega pomena. Tudi Lojze Slak je zaznamoval te kraje. Trška gora poleg zidaniškega turizma, kot je Krkin hram, ob vznožju leži še kmetijska šola, nudi tudi nešteto lepih poti, primernih za hojo, zato se tu vsako leto organizira več množičnih pohodov. Lani smo si ogledali Trško goro do Hmeljnika, letos Stari grad in najvišji vrh, naslednjič pa še kaj drugega, saj je še nešteto koticov in zanimivosti, vrednih ogleda. Na izhodišče smo se vrnili skozi Češnjice in Jelše ter druženje zaključili ob dobri gostinski ponudbi v Šoferski restavraciji na Otočcu. Bil je še en lep dan, preživet v čudoviti dolenjski naravi v družbi dobrih prijateljev.

Topličani na 22. pohod po Jurčičevi poti

ELICA PAVLIČ, DU Dolenjske Toplice

MIRAN IZ BORŠTA

Vreme je bilo naklonjeno številnim udeležencem tradicionalnega 22. pohoda po Jurčičevi poti. V nepregledni množici pohodnikov, ki so krenili na 12-kilometrsko pot od Višnje Gore do Muljave, smo bili tudi pohodniki iz našega društva.

Občudovali smo naravno in kulturno dediščino krajev, o katerih je v svojih literarnih delih pisal Josip Jurčič. Pot nas je vodila iz Višnje Gore strmo navzgor, mimo ostankov starega gradu grofov Višnjegorskih (Weichselburg), skozi slikoviti vasi Pristava in Zavrtache do Polževega. Hodili smo po gozdni učni poti. Po ogledu cerkvice sv. Duha na vrhu Polževega smo se spustili mimo cerkvice sv. Krstnika do cilja na Muljavi. Med potjo smo opravili tudi žigosanje dnevnikov na treh točkah: v Višnji gori, Zavrtach in na zaključku poti.

Osrednja slovesnost je potekala na Jurčičevi domačiji z bogatim kulturnim programom. Nagovorili so nas **Bogdan Gabrovec**, predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije, **Dušan Strnad**, župan Občine Ivančna gorica, in **Aleš Erjavec**, predsednik Planinskega društva Polž. Med številnimi nastopajočimi so bili tudi Prifarski muzikantje. Ob poti so domačini poskrbeli za bogato kulinarčno ponudbo in gostoljubnost, s katero vedno znova dokazujejo, da živijo s to prireditvijo, ki je vedno množično obiskana.

Špargelj

KATARINA VOVK, KGZS – Zavod Novo mesto

Špargelj je delikatesna vrtnina, ki je v svetu znana že več kot 4000 let. Stari Egipčani, Grki in Rimljani so ga cenili predvsem kot zdravilno rastlino, francoskemu kralju Ludviku XIV. pa gre zahvala, da se je njegova kulinarčna uporaba v srednjem veku ponovno razširila. V zadnjih letih se vse bolj uveljavlja tudi pri nas.

Vsebnost in zdravilnost

Mladi poganjki, ki jih navadno uživamo, so bogati z vitamini A, B in C, vsebujejo železo, fosfor, kalcij, mangan in druge minerale, asparagin, eterična olja, jantarno kislino ter druge učinkovine. Zaradi nizke vsebnosti ogljikovih hidratov in maščob je špargelj odlična dietna hrana, tudi za sladkorne bolnike.

Špargelj deluje kot blag diuretik (asparagin, ki da urinu značilen vonj), lajša prebavo, pomaga pri delovanju jeter, pospešuje nastajanje veznega tkiva ter zbija tek. Zdravniki ga priporočajo pri slabokrvnosti in bolnikom po operacijah. Šparglja naj ne uživajo ljudje z akutnim vnetjem sklepov ali z obolelimi sečili.

Uporaba v kuhinji

Priprava prvovrstnega obroka špargljev je mogoča le, kadar uporabljamo sveže poganjke. Zaradi omejene možnosti skladiščenja uporabimo šparglje v najkrajšem času od pobiranja. Že po dveh ali treh dneh postanejo poganjki vlaknati, še posebej, če jih shranjujemo v suhem in toplem prostoru.

Pred kuhanjem spodnji del poganjkov špargljev olupimo in tako odstranimo vlaknato zunanjo plast. Najprimernejše je kuhanje v pokončnem položaju (posebni lonci), tako da je spodnji del špargljev v vodi, nežni vršički pa se kuhajo v sopari. Vodo solimo, dodamo lahko še ščepec sladkorja, košček masla in malo limoninega soka. Glede na debelino poganjkov kuhamo beljene šparglje približno 20 minut, zelene pa le 10–15 minut. Uporabimo tudi olesenele dele špargljev in olupke: iz njih skuhamo prevretek oziroma jušno osnovo za juhe, rižote in omake.

Nadaljnja priprava je odvisna od izbranega recepta. Kuhani šparglji kot predjed, zabeljeni z oljčnim oljem ali z različnimi polivkami in omakami, špargljeva juha, špargljeva rižota, špargljeva solata in špargljeva omleta so le nekatere jedi iz te prvovrstne vrtnine. Pri pripravi špargljev običajno ne uporabljamo močnih začimb, s katerimi bi prekrili njihovo značilno aromo.

Poganjke lahko uživamo tudi presne ter s tem preprečimo izgubo vitaminov in drugih snovi.

Gojenje špargljev

Špargelj je trajnica, ki na istem mestu ob dobri oskrbi raste tudi več kot 20 let. Uživamo mlade poganjke, ki jih pobiramo v pomladnih mesecih. Če pozno pozimi oziroma zgodaj spomladi pred odganjanjem nad rastlino nasujemo zemljo v grebene, spomladi iz njih pobiramo beljene šparglje ali beluše. So milejšega okusa z manj grenčinami kot zeleni ali vijolični šparglji. Zelenih špargljev ne gojimo v grebenih, ampak pustimo mlade poganjke rasti na svetlobi, da se obarvajo. Imajo izrazitejši okus ter vsebujejo več vitaminov in drugih snovi.

▼ Špela in Aleš Poreber v nasadu

Pri Porebrovih pridelujejo šparglje

MOJCA KREN

Začela se je pomlad in marsikdo že komaj čaka, da na vrtu zrastejo prve vrtnine. Ena prvih so šparglji, ki so tudi v Sloveniji v zadnjih letih vse bolj priljubljeni, saj vsebujejo veliko mineralov in vitaminov, hkrati pa so nizkokalorični ter varujejo srce in ožilje. Za njihovo pridelavo so se tako odločili tudi na kmetiji Poreber s Selišč, kjer jih bodo letos pobirali že drugo leto.

Kmetija ima pri Porebrovih že dolgo tradicijo, nekje leta 1980 sta se mama Frančiška in oče Anton začela ukvarjati s kravami molznicami in oddajala mleko. Tako je še danes, le da je vodenje kmetije po smrti očeta prevzel sin Aleš. Skupaj z ženo Špelo sta se odločila, da dejavnost nekoliko nadgradita. »Za nasad špargljev sva se odločila, ker je to trajnica (približno 15 let), pridelava ni tako zahtevna, saj se da veliko obdelati strojno, hkrati pa ta zelenjava v našem koncu še ni tako razširjena,« prve korake razloži Aleš. Tako sta v začetku leta 2013 kupila 5000 sadik in v bližini kmetije z njimi zasadila približno 30 arov površine. Lani je bilo že nekaj pridelka, letos pa ga pričakujeta precej več. Dozoreli naj bi sredi aprila, odvisno od vremenskih razmer, pravita, potem pa jih bodo rezali približno dva meseca. Prodajali jih bodo večinoma na domu na Seliščah, prisotni pa bodo tudi na sobotnih tržnicah v Dolenjskih Toplicah. Prav v tem vidita svojo prednost - da izdelek še svež pride neposredno do kupca, šparglji v trgovinah so namreč že starejši in tako bolj olesneli, razlagata. »Morda so res nekoliko cenejši, a ko vidiš, koliko jih vržeš stran, je učinek isti,« pravi Aleš, Špela pa hitro doda: »Marsikdo je poskusil kupljene šparglje, okus ni bil dober in je obupal.« Zato vsem svetujeta, da poskusijo še doma pridelane šparglje. Sama poleg šopka te vrtnine razdelila tudi brošure z nekaj recepti, sicer pa pravita, da se da iz njih pripraviti veliko različnih jedi. Več informacij je na voljo na 031 882 747 (Aleš Poreber).

Redarka opozarja

KARMEN CESAR, občinska redarka

Za pomlad je značilno, da se na kmetijskih območjih intenzivno začnejo gnojenje, oranje in sajenje ter spravilo lesa iz gozdov. Kljub nekajletnemu opozarjanju se še vedno dogaja, da so bankine, mulde in deli cestnega sveta preorani, ker lastniki zemljišč ob lokalnih cestah in javnih poteh njive orjejo do roba asfalta.

V 4. točki 2. odstavka 5. člena Zakona o cestah (Zces-1) je določeno, da je prepovedano

- orati na razdalji **manj kot 1 m od roba cestnega sveta** (cestni svet je do 2 m prostora od asfalta, vključno z bankinami, koriti in muldami) vzporedno s cesto ali **manj kot 4 m od roba cestnega sveta v pravokotni smeri na cesto**,

kar pomeni, da se z delovnimi stroji oziroma traktorji in priključki pri oranju ne sme obračati na cesti pa tudi ne poškodovati delov cest, kamor spadajo tudi bankine, mulde in korita za odvodnjavanje. Če se

njiva vzpenja v brežino nad cesto, jo je treba orati tako, da se ob **večjih padavinah zemlja ne spira na cesto!** Za prekršek se lahko vozniku, ki ne bo upošteval teh določil, izreče globo v višini 1.000 €.

V 5. točki 2. odstavka 5. člena istega zakona pa je določeno, da je na cestišču javne ceste med drugim prepovedano vlačiti hlode, veje, skale in podobne predmete kot tudi pluge, brane in drugo kmetijsko orodje ter druge dele tovarov, kar se pogosto dogaja pri spravilu lesa iz gozda in nakladanju. V varovalnem pasu javne ceste je raba prostora omejena, kar pomeni, da morate za dela na in ob cesti pridobiti dovoljenje občine, ki vam določi tudi pogoje opravljanja dela, tovrstna dela ob in na cesti pa je treba v času izvajanja nujno opremiti tudi s prometno signalizacijo.

V 4. odstavku 5. člena istega zakona je določeno, da mora voznik, preden se vključi v promet na javni cesti s kolovozne poti, z nekatégorizirane ceste, individualnega priključka, območja izvajanja del ali druge zemeljske površine, odstraniti z vozila zemljo ali blato, ki bi lahko onesnažilo vozišče.

Glede na navedeno ponovno opozarjam, da dela organizirajte tako, da pri uporabi traktorjev, kmetijskih strojev in kamionov za odvoz lesa na cestišče ne nanašate blata, gnoja, peska in lesnega drobirja. Če pa se to vendarle zgodi, morate cestišča in pripadajoče bankine vsakodnevno po zaključku dela dobro in natančno počistiti!

Zdrava prehrana

MOJCA ŠENICA, mag., zdravstveno vzgojni center

Letošnji svetovni dan zdravja je posvečen zdravi prehrani. Že Hipokrat se je poigral s stavkom 'hrana naj bo zdravilo in zdravilo naj bo hrana'. Človekov telesni razvoj in zdravje sta zelo odvisna od hrane, zato sta varnost in kakovost hrane, ki jo uživamo, zelo pomembni. Vedno več strokovnjakov s področja prehrane poudarja pomen uživanja zdrave, predvsem lokalno pridelane hrane.

Po podatkih svetovne potrošniške organizacije Consumers International je danes vpliv slabih prehranjevalnih navad na zdravje večji od kajenja. Prehranske navade so se v zadnjih desetletjih zelo spremenile. Velik vpliv na to imajo mediji, ki vsiljivo oglašujejo med drugim tudi nezdravo hrano, nekoliko pa tudi to, da imamo na voljo preveč hrane in se težko upremo potrošniški miselnosti, naša zmožnost odrekanja in samokontrole pa je slaba.

Doc. dr. Cirila Hlastan Ribič navaja podatek, da lahko na podlagi kvantitativnih in kvalitativnih raziskav o prehranjevalnih navadah prebivalcev Slovenije sklepamo, da je stanje prehranjevanja mladostnikov in odraslih zaskrbljujoče. Razpoložljive raziskave o načinu prehranjevanja kažejo, da je prehrana slovenskega prebivalstva nezdrava. Povprečni prebivalec Slovenije ne zaužije priporočenega števila dnevnih obrokov, ritem oziroma režim prehranjevanja je neustrezen, energijska vrednost zaužitih obrokov je previsoka, zaužije preveč skupnih in nasičenih maščob, na jedilnikih je premalo sadja in zelenjave.

Kaj pomeni zdravo prehranjevanje oziroma kdaj govorimo o optimalni prehrani?

CINDI Slovenije je na priporočilo Svetovne zdravstvene organizacije izoblikovala priporočila za zdravo in uravnoteženo prehranjevanje, ki so prilagojena našim prehranjevalnim navadam:

1. V jedi uživajte. Izbirajte pestro hrano, ki naj vsebuje več živil rastlinskega kot živil živalskega izvora.
2. Izbirajte živila iz polnovrednih žit in žitnih izdelkov.
3. Večkrat dnevno jejte pestro zelenjavo in sadje. Izbirajte lokalno pridelano, svežo zelenjavo in sadje.
4. Bodite telesno dejavni toliko, da bo vaša telesna masa normalna.
5. Nadzorujte količine zaužite maščobe in nadomestite večino nasičenih maščob (živalskih maščob) z nenasičenimi rastlinskimi olji.
6. Nadomestite mastno meso in mastne mesne izdelke s stročnicami, ribami, perutnino ali pustim mesom.

7. Dnevno uživajte priporočene količine manj mastnega mleka in manj mastnih mlečnih izdelkov.
8. Jejte manj slano hrano.
9. Omejite uživanje sladkorja in sladkih živil.
10. Zaužijte dovolj tekočine.
11. Omejite uživanje alkohola.
12. Hrano pripravljajte zdravo in higiensko.

Policija svetuje

JAN ZAVODNIK, vodja policijskega okoliša

Tokrat vam predstavljam statistične podatke o dogodkih, ki smo jih policisti Policijske postaje Dolenjske Toplice v topliški občini obravnavali v letu 2014.

Prometna varnost

Od 1. januarja do 31. decembra 2014 smo na območju občine Dolenjske Toplice obravnavali 31 prometnih nesreč, v katerih se je šest oseb telesno poškodovalo, nihče pa zaradi posledic ni umrl.

Najpogostejši kraji, kjer je v letu 2014 prihajalo do prometnih nesreč, so ob regionalni cesti Soteska–Stare Žage. Ti so Soteska, Stare Žage, Podturn in Dolenjske Toplice.

Najpogostejši vzrok za nastanek prometne nesreče je bil neprimljena hitrost, sledijo vožnja preblizu desnega roba, vožnja po levi in nepravilen premik z vozilom.

Ocenjujemo, da je stanje na področju prometne varnosti glede števila prometnih nesreč in posledic zelo ugodno.

Javni red in mir

V letu 2014 smo obravnavali 12 kršitev po Zakonu o varstvu javnega reda in miru. Devetkrat je bil javni red in mir kršen v zasebnem prostoru, trikrat pa na javnem kraju (gostinski lokal, cesta ...).

Najpogostejši vzroki za kršitve javnega reda in miru so grde besede, udarci, grda ravnanja, s katerim so storilci prekrškov žalili, topli, poniževali in povzročali občutke strahu bodisi pri svojih bližnjih ali pa drugih občanah.

Ocenjujemo, da je stanje na področju varstva javnega reda in miru ugodno.

Kriminaliteta

S področja kriminalitete smo od 1. januarja do 31. decembra 2014 obravnavali 85 kaznivih dejanj. Najbolj pogosta so bila tista zoper premoženje. Obravnavali smo tri kazniva dejanja zoper človekove pravice in svoboščine (v teh primerih sta dve osebi utrpeli lahki telesni poškodbi), zoper zakonsko zvezo, družino in otroke pa štiri kazniva dejanja nasilja v družini, ko smo izrekli tudi ukrep prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi.

Navedena kazniva dejanja so bila storjena po večini krajev v občini Dolenjske Toplice, predvsem pa so storilci tovrstnih dejanj izbirali bolj odmaknjene, osamele kraje, kjer je manj občanov ali so ti tam le občasno.

Storilci premoženjske kriminalitete so v letu 2014 odtujevali predvsem gotovino ali zlatnino, ki jo najlažje spravijo v obtok.

Ocenjujemo, da na področju kriminalitete ni odstopanj glede na prejšnja leta. Opažamo pa porast nedovoljenega lova, ustreljena je predvsem divjad (košuta in jelen). Ta kazniva dejanja se pojavljajo tudi v začetku leta 2015.

Če imate kakršno koli vprašanje, predlog ali informacijo, ki bi nam koristili pri našem delu, mi to lahko sporočite na telefonsko številko 07 38 43 890 ali elektronsko pošto jan.zavodnik@policija.si.

V stari Sitarjevi hiši se bo spet dogajalo

ROSANA DULAR

V prvih treh razredih osnovne šole en kulturni dan namenimo tudi spoznavanju lokalnih umetnikov. Od takšnih, ki se profesionalno ukvarjajo s stroko, do takšnih entuziastov, ki se samo ljubiteljsko posvečajo umetnosti. Umetnika povabimo v šolo ali pa ga obiščemo v njegovih prostorih. Sodelovali smo že z oblikovalcem lesa **Tonetom Zupančičem**, likovnimi umetniki **Rezko Arnuš**, **Vero Lukšič**, **Zdravkom Čerom**, slikarjem **Jožetom Kumrom**, oblikovalko gline **Vesno Majes Klančičar**, fotografom **Borutom Peterlinom** in drugimi. Sodelovanje se vedno izkaže za zelo poučno izkušnjo in doživetje za otroke.

V začetku marca smo se učenci tretjega razreda odpravili v središče Dolenjskih Toplic, kjer smo se ustavili v »stari Sitarjevi hiši« ali »stari lekarni«. Ta hiša ima bogato zgodovino in je bila v preteklosti pomemben objekt v Dolenjskih Toplicah. Bila je v lasti Ivana in Anice Sitar. Pred drugo svetovno vojno je bila v njej gostilna, nato restavracija, ki jo je vodila Anica Sitar. Po vojni je restavracija prenehala delati. V povojnem času je v spodnjih prostorih delovala lekarna. Kasneje je ta stavba prešla v last Občine Dolenjske Toplice. Zdaj načrtuje v tej zanimivi stari hiši svoje dejavnosti opravljati fotograf Borut Peterlin. Na obisku nam je prikazal celoten in zapleten postopek izdelave črno-bele fotografije. Učenci so bili zelo navdušeni, še najbolj jim je bila všeč temnica. Peterlin si želi v teh prostorih v prihodnosti izvajati in organizirati različne razstave in vikend delavnice. Bo pa treba hišo še urediti. Je krasen ambient za ustvarjanje starinskih fotografij in bo končno služila svojem namenu ter ne bo samevala in počasi propadala.

Obisk najstarejše občanke

JOŽICA ERJAVEC, mentorica RK

Krožek Rdečega križa OŠ Dolenjske Toplice je z učenkami **Ito**, **Lučko**, **Leo**, **Patricijo**, **Aišo** in **Nejo** na domu obiskal najstarejšo občanko **Anico Oblak**, ki je v 101. letu starosti. Z go. Anico so se učenke pogovarjale o njenem otroštvu, mladosti, prehrani, igračah, igrah, šoli, družini, vsakodnevnih opravilih in delu, ki ga je opravljala. Učenke je še zanimalo, kako preživlja dneve. Razveselile so jo s pesmico, z deklamacijo, risbico, izdelkom vazo in voščilnico za 8. marec. Učenke so pridobile pozitivno izkušnjo komunikacije s starejšim človekom. Spoznale so, da ta pogosto potrebuje dobro misel, toplo besedo in druženje.

Dobra ura druženja je hitro minila, bilo je sproščeno, prijetno in veselo. Hvala ge. Nadi, hčerki ge. Anice, za pogostitev in odprta vrata za naš obisk.

Našemu obisku najstarejše občanke se je pridružila **Ivana Pelko**, predsednica KORK Dolenjske Toplice.

Naš svet je velika družina. V njej smo ljudje različne starosti. Za otroke poskrbijo odrasli ljudje, starejši pa so pogosto sami. Dobro je, da tudi mladi ugotovijo, kaj lahko storijo za starejše.

Najboljši prijatelji naredijo raketo

V podaljšanem bivanju smo najboljši prijatelji naredili raketo. Vsi veseli smo si predstavljali, da bomo vzleteli v vesolje. Gradili smo jo en teden. Dolga je približno dva metra in pet centimetrov. Drži šest oseb. Poleg rakete smo izdelali tri računalnike, kisikovi bombi in aparat za geslo. Nanjo smo prilepili slovensko zastavo. V raketi imamo mucka Toma.

Glavna nadzorovalca: Andraž in Rok

Pomočniki: Tian, Mija in Petja

Pustovanje

ALMA IVEKOVIČ, vzgojiteljica

Pa smo dočakali pust, dan, ko smo se vsi v vrtcu z vzgojiteljicami vred spremenili v svoj najljubši lik. O pustu, pustnih običajih in navadah smo se pogovarjali že nekaj dni prej, izdelovali smo različne maske. Na dan pusta pa je bilo v vrtcu že od zgodnjega jutra veselo in zabavno. Vsakič, ko so se odprla vrata igralnice, je bila naša pozornost usmerjena tja, saj nas je zanimalo, kakšna maskara bo vstopila. Po malici smo se vsi otroci iz vseh skupin drugega starostnega obdobja zbrali v telovadnici šole, ki je bila okrašena, kot se za pust spodobi - z baloni in pisanimi trakovi. Rajanje se je začelo. Vsaka skupina se je predstavila z enim plesom, potem pa smo vse maskare skupaj zaplesale in se veselile. Bile smo glasne, dovolj glasne, da bo zima počasi začela jemati slovo. Kot se za pustni dan spodobi, smo bile maskare nagrajene s krofi in čajem.

Tudi najmlajši v našem vrtcu so bili zelo lepe maskarce, ravno tako so plesali in se veselili ter s svojim plesom pomagali preganjati zimo. Najstarejši, ki smo za naslednje šolsko leto že vpisani v šolo, pa smo v spremstvu vzgojiteljic v sprevodu odšli do zdravilišča, kjer nas je prijazni gospod vodil po njihovih prostorih, kjer smo se s plesom in pesmijo predstavili gostom, bolnikom in osebju ter jim tako popestrili dan. Vsi, ki so nas gledali, so bili navdušeni in so s ploskanjem popremili naše rajanje. Tudi v zdravilišču nas je čakala pustna sladica - miške. Bile so slastne.

Poklon gasilcem

Pomladni utrip

GAŠPER PREŠERN

ZABAVNI KOTIČEK

Med prispelimi rešitvami februarskega nagradnega sudokuja smo izžrebali **Antonijo Markovič, Podturn 82, 8350 Dolenjske Toplice**, ki prejme pico v Gostišču Kolesar. Tudi tokrat vam pravilno rešen nagradni sudoku lahko prinese nagrado – prav tako pico v Gostišču Kolesar – nagrado je možno unovčiti dva meseca po izidu Vrelca. Prislužite si jo tako, da pravilno izpolnjen nagradni sudoku izrežete ali prepisete in pošljete na naslov Občina Dolenjske Toplice, Sokolski trg 4, pripis Glasilo – sudoku, 8350 Dolenjske Toplice, in sicer do 15. aprila 2015. Izmed vseh pošiljatelj/ev/ic bomo izžrebali dobitnika/co nagrade in ga/jo objavili v prihodnji številki glasila, ko bomo dodali tudi rešitve tokratnih sudokujev.

Navodilo. Prazna polja izpolnite tako, da bodo v vrstici in stolpcu vse številke od 1 do 9. To velja tudi za vsakega od kvadratov 3 x 3. Možna rešitev je vedno le ena.

SUDOKU

		3			6		1	4
7		9		3	1		6	2
		2		4		8		
	1	6		5			7	
2	5			1		9		
9				8			4	
	2			9	8		5	7
8	7	5			3	4	2	
3						6		1

NAGRADNI SUDOKU

			1			2		
7	4				6		3	
2				6		9		
3	9			7	2	4		
1	8			4		5		
5		7						8
		8			7		4	
4	1			9				

Rešitve iz prejšnje številke

2	4	6	8	5	7	1	9	3
9	8	3	1	4	6	7	2	5
1	7	5	3	9	2	8	4	6
6	9	7	5	2	8	3	1	4
4	5	1	9	7	3	2	6	8
3	2	8	6	1	4	9	5	7
5	3	4	2	8	1	6	7	9
7	6	2	4	3	9	5	8	1
8	1	9	7	6	5	4	3	2

1	8	7	5	9	6	4	3	2
5	2	4	3	7	1	9	6	8
9	6	3	2	8	4	5	1	7
6	7	9	4	3	2	8	5	1
4	3	1	8	5	9	7	2	6
2	5	8	6	1	7	3	4	9
8	4	2	7	6	3	1	9	5
7	1	6	9	4	5	2	8	3
3	9	5	1	2	8	6	7	4

Avtor sudokuja je Robert Tekavčič

Dan odprtih vrat Estetike Balnea

Sobota, 18. 4. 2015

Ugodnosti na dan odprtih vrat:

- 20 % popust na naravna dermalna polnila, botoks, mezoterapijo in piling
- 30 % popust na glajenje gub obraza, vratu in dekolteja - pelleve
- 20 % popust na NOVO klasično masažo »PLUS«

Spoznajte svet lepote medicine:

- ob 12.00: Predstavitve estetskih posegov in novosti - spec. Lidija Volovec, dr. med.

DARILO za obiskovalke, ki se odločijo za estetske storitve: Brezplačna masaža rok in mini nega obraza

T: 031 342 250,

E: estetika@terme-krka.si,

www.terme-dolenjske.si

TERME KRKA

dolenjske toplice

VODEN OGLED DOLENJSKIH TOPLIC

GUIDED TOUR THROUGH DOLENJSKE TOPICE

VSAKA SOBOTA IN PRAZNIK/
EVERY SATURDAY AND HOLIDAY

MAJ-SEPTEMBER

ZAČETEK/START: 9:00, HOTEL BALNEA

BREZPLAČNO/FREE

TIC Dolenjske Toplice

Pridržujemo si pravico do spremembe programa.

Aprilske prireditve v občini

PRIREDITEV	DAN, DATUM, URA	KRAJ	PRIREDITELJ	OPOMBA
Trening v kegljanju s kroglo na vrvici	Sreda, 1., 8., 15., 22. in 29. april 2015, od 8. ure dalje	Ploščad pred KKC-jem	DU Dolenjske Toplice	Vodji: Slavka (031 292 908) in Drago (041 348 781)
Pikado in streljanje z zračno puško	Sreda, 1., 8., 15., 22. in 29. april 2015, ob 9. uri	KKC Dolenjske Toplice	DU Dolenjske Toplice	Informacije: Drago (041 348 781) ali drago.zupancic1951@gmail.com)
Mesečni sejem v Dolenjskih Toplicah	Četrtek, 2. april 2015, med 8. in 16. uro	Ploščad pred KKC-jem	Občina Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Kmečka tržnica	Sobota, 4. april 2015, med 9. in 12. uro	Ploščad pred KKC-jem	Občina Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Sveta maša z vstajensko procesijo	Nedelja, 5. april 2015, ob 6:30	Cerkev sv. Ane, Dolenjske Toplice	Župnija Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Velikonočni pohod na Straški hrib in tekmovanje	Ponedeljek, 6. april 2014, ob 8:30, srečanje na vzletišču ob 10. uri	Odhod izpred občine	KPL Kanja	Informacije: Dušan Gorenc (031 379 628)
Lažji pohod v okolico Dolenjskih Toplic	Torek, 7. april 2015, ob 8:30	Odhod izpred društvenih prostorov	DU Dolenjske Toplice	Informacije: Tončka (041 666 341) ali antonija.avgustin@gmail.com)
Zaključek Mavrične ribice	Torek, 7. april 2015, ob 17. uri	KKC Dolenjske Toplice	Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto	Informacije: 07 30 65 346
Izobraževanje MojaObčina.si	Četrtek, 9. april 2015, ob 17. uri	OŠ Dolenjske Toplice	Občina Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Kmečka tržnica	Sobota, 11. april 2015, med 9. in 12. uro	Ploščad pred KKC-jem	Občina Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Pohod na Makute	Torek, 14. april 2015, ob 8. uri	Odhod izpred društvenih prostorov	DU Dolenjske Toplice	Informacije: Elica (051 222 631) ali elica.pavlic@gmail.com) Organizirana bo malica.
Posvet s ponudniki turističnih storitev	Sreda, 15. april 2015, ob 15. uri	Dvorana Fontana, Hotel Balnea	Občina Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Izlet v BiH - Mostar in Međugorje.	Četrtek, 16., in petek, 17. april 2015		DU Dolenjske Toplice	Prijave pri Tilki (30 65 465) do zasedbe mest:
Kmečka tržnica	Sobota, 18. april 2015, med 9. in 12. uro	Ploščad pred KKC-jem	Občina Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Predstavitve gasilnikov	Sobota, 18. april 2015, ob 9. uri	Gasilski dom Dolenjske Toplice	OGP, PGD Dolenjske Toplice	Informacije: Primož Žlak (040 556 877)
KONCERT PRIFARSKIH MUZIKANTOV	Nedelja, 19. april 2015, ob 19. uri	Velika dvorana KKC Dolenjske Toplice	Občina Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Urica pravljic in ustvarjalna delavnica	Torek, 21. april 2015, ob 17. uri	Krajevna knjižnica Dolenjske Toplice	Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto	Informacije: 07 30 65 346
Kmečka tržnica	Sobota, 25. april 2015, med 9. in 12. uro	Ploščad pred KKC-jem	Občina Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
PROSLAVA OB DNEVU UPORA PROTI OKUPATORJU	Petek, 24. april 2015, ob 19. uri	Velika dvorana KKC	Občina Dolenjske Toplice in KZZB Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Spomladansko čiščenje partizanskih grobišč v Kočevskem rogu	Sobota, 25. april 2014, ob 8:30	Zbor na gasilskem igrišču v Podturnu	Društvo za vzdrževanje partizanskih grobišč v Rogu	Informacije: Alojz Puhan (041 745 736)
Medobčinska liga	Nedelja, 26. april 2015, med 8:30 in 13:30	Nogometno igrišče, Suhor	ŠD Podhosta	Informacije: Iztok Špehar (041 300 288)
Voden ogled Dolenjskih Toplic	Ponedeljek, 27. april 2015, ob 9. uri	Zbor pred Hotelom Balnea	TIC Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Občinski turnir za pokal občine	Ponedeljek, 27. april 2015, med 9. do 16. uro	Nogometno igrišče, Suhor	ŠD Podhosta	Informacije: Iztok Špehar (041 300 288)
Ogled depoja starih avtomobilov v Soteski	Ponedeljek, 27. april 2015, med 14. in 19. uro	Soteska	TIC Dolenjske Toplice in TMS Bistra	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Kresovanje v Malem raju	Četrtek, 30. april 2015	Mali raj	Društvo turistov Mali raj	Informacije: Jože Bradač (041 642 905)
Voden ogled Dolenjskih Toplic	Petek, 1. maj 2015, ob 9. uri	Zbor pred Hotelom Balnea	TIC Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Prvomajski pohod na Pogorelec in tekmovanje	Petek, 1. maj 2015		KPL Kanja	Informacije: Dušan Gorenc (031 379 628)
Ogled depoja starih avtomobilov v Soteski	Petek, 1. maj 2015, med 14. in 19. uro	Soteska	TIC Dolenjske Toplice in TMS Bistra	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Voden ogled Dolenjskih Toplic	Sobota, 2. maj 2015, ob 9. uri	Zbor pred Hotelom Balnea	TIC Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Ogled depoja starih avtomobilov v Soteski	Sobota, 2. maj 2015, med 14. in 19. uro	Soteska	TIC Dolenjske Toplice in TMS Bistra	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Mesečni sejem v Dolenjskih Toplicah	Sobota, 2. maj 2015, med 8. in 16. uro	Ploščad pred KKC-jem	Občina Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Kmečka tržnica	Sobota, 2. maj 2015, med 9. in 12. uro	Ploščad pred KKC-jem	Občina Dolenjske Toplice	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)
Ogled depoja starih avtomobilov v Soteski	Nedelja, 3. maj 2015, med 14. in 19. uro	Soteska	TIC Dolenjske Toplice in TMS Bistra	Informacije: TIC Dolenjske Toplice (07 38 45 188)

Grad Rožek

MARKO PRŠINA, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Krivo bi naredili grajski razvalini nad Podturnom, če zgodbe iz prejšnje številke Vrelca, v kateri smo na kratko osvetlili zgodovino gradu Stara Soteska, ne bi nadaljevali. Srednjeveški grad Rožek je nekoč stal na ostrem grebenu, katerega vzhodno pobočje se strmo spušča v dolino Črmošnjice. Nasprotno stran grebena oblikuje nad 30 metrov globoka udornica Rožeška koliševka, med domačini bolj znana kot Globočica. Več kot očitno je, da so grad na tem mestu postavili zato, da bi odlične naravne danosti izkoristili za njegovo obrambo. Po mnenju Dušana Kosa ga je konec 13. ali v začetku 14. stoletja zgradila veja Turjaških z Gradca. Zgradili so ga kot vazali Goriških grofov za nadzor ene izmed glavnih cest med Dolenjsko in Obkolpjem.

V prvotnem romansko zasnovanem stolpu je bil sedež manjšega fevdalnega gospoda, vendar so ga ti zasedali le občasno. Zdel se jim je preskromen, da bi svojo linijo imenovali po njem. V pisnih zgodovinskih virih se v povezavi z rodbino pl. Roseck prvič omenja leta 1249. Peter Štih ga datira v čas po letu 1300, ko je že nastala Metlika ter je bil zgrajen grad Gradac med Črnomljem in Metliko. V nadaljevanju je lastništvo gradu tesno vezano na plemiško družino Čreteških, pozneje pa so bili njegovi lastniki še Strasserji, Jankoviči, Gallenbergi, Lichtenbergi in končno od leta 1793 naprej knezi Auerspergi. V času

▼ Poskus rekonstrukcije gradu Rožek. Risba: Igor Sapač.

turških vpadov je bil prvotni stolp dodatno utrjen, v 17. stoletju pa razširjen do današnjega obsega. Tako na Valvasorjevi risbi daje vtis mogočnega gradu, v vznožju katerega leži ograjen okrasni vrt, v bližini so vinogradi. Grajsko poslopje je kmalu nato doživelo propad in porušenje in odtlej je nekdanj mogočni kamniti grajski splet v razvalinah.

Izjemna rastišča topliške hoje

ANDREJ HUDOKLIN, Zavod RS za varstvo narave

Zeleni gozdni obroč bližnje okolice Dolenjskih Toplic zaznamuje prisotnost velikega deleža navadne jelke (*Abies alba*), imenovane tudi bela jelka ali po domače hoja. Ta še zlasti prevladuje na Dobravi, Cvingerju in Starem parku, kjer so mestoma tudi večji, skoraj čisti sestoji. Za nas domačine nič posebnega, saj s temi gozdovi živimo že od nekdaj. A če pogledamo s stališča, da je jelka pravzaprav gorska drevesna vrsta, ki v Sloveniji raste med 800 in 1200 metri nadmorske višine, so topliška rastišča na nadmorski višini krepko pod 200 metrov prava posebnost v slovenskem in evropskem merilu. Tu raste v združbi z belim gabrom, v senčni podrasti pa prevladujeta lipica in okrogolistna lakota. Jelka je v naravi ob bukvah najbolj razširjena vrsta dinarskega kraškega sveta. Na roških grebenih je vrsta precej prizadeta zaradi t. i. sušenja jelke. Vzroki niso znani, med verjetnimi pa so neustrezno gospodarjenje v preteklosti, onesnaženost ozračja ter še zlasti divjad, ki z objedanjem zadržuje pomlajevanje. Na nižinskih rastiščih v Topliški dolini, kjer se jelka bohoti na globokih kraških tleh, ima velik pomlajevalni potencial, saj so mlade jelke konkurenčne celo v obdajajočih smrekovih sestojih. Z deležem 9 % v skupni lesni zalogi je naša tretja gospodarsko pomembna vrsta. Drevo ni cenjeno le zaradi lesa pač pa tudi zaradi medene rose, ki jo večinoma nepredelano izločajo nekatere vrste cevastih uši in kaparjev, prisesanih na iglicah. V zadnjem obdobju se vse bolj izpostavlja zdravilne moči hojevega lubja, zaradi velike vsebnosti polifenolov, ki veljajo za enega najmočnejših antioksidantov v naravi.

